

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 26 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos poszt sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 15 fillér.

Nyitótár sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1904.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Péntek, február 5.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: Helyes uton.
Aradmegye vezedelme.
Sajtópör egy román nóta miatt.
A delegációk.
Arad szabályozása.
Sariot Demokos kitüntetése.
Csontos Mihály búniasztrema.
Egység a Weltser-ügyben.
Betyárvilág Boroajonón.
Gyilkos szerető.
A tisztességes leány.
Halálba a halál elől.
Automobil a vasutakon.
A hadügyminisztérium sajtópöre.
Tárcs: Ut a magasba. Irta: Báltaszéki Lajos.
Regény-Csarnok: Az Antikrisztus esodái.
Irta: Lagerlöf Zelmá.

Helyes uton.

Arad, február 4.

Már több ízben foglalkoztunk e helyütt a város fejlődését érdeklő kérdésekről és fájdalommal kellett konstatálnunk, hogy hiányzik a város vezetésében a magasabb szempontokból induló egységes koncepció, mely a távolba néző tervszerűség- és céltudatossággal illeszti bele a jövő Arad keretébe a jelenben egymásután fölmerülő feladatok megoldását. A város rohamos és nagyobb arányú fejlődése azonban olyan kényszerhelyzet elé állította Arad közönségét, a mely elől kitérni többé nem lehetett és így legutóbbi közgyűlés az ő határozatával egy olyan újabb szervvel gyarapította a városi ad-

minisztráció organizmusát, a mely ez utóbbi működésének a főt jelzett értelemben kifogásolt fogyatékoságát előreláthatólag korigálni fogja.

A város szabályozási tervének elkészítése tárgyában kiküldött bizottság ma délután tartotta meg első ülését, melynek konkrét javaslatai már a pár nap múlva összeülő közgyűlés elé fognak kerülni, a hol — e javaslatokkal szemben — befogja remélhetőleg igazolni Arad közönsége, hogy a város további fejlődésének tervszerű és céltudatos vezetése iránti eltökélése komoly volt és hogy — akarván a célt — akarni fogja az eszözöket is és nem fog visszariadni a szabályozási tervek előmunkálataival járó, mondhatjuk aránylag jelentéktelen áldozatoktól.

A szóban levő javaslatok csakugyan nagy mérséklet és óvatossággal szabják meg a szükséghez képest beosztott teendők sorrendjét, úgy hogy az azokkal járó költségek a városra különösebb terheket nem rónak, ellenben oly munkálatok elkészítésére fognak szolgálni, a melyek tovább már úgy sem volnának halaszthatók, akár valamely egységes szabályozási terv készítésének előfeltételeiképpen, akár önállóan kellene létesíttetniök; ilyen, hogy egyebet ne mondjunk, a város egységes lejtérézésének elkészítése.

A bizottság egyébként az ő mai megállapodásaival arról is tanuságot tesz, hogy a helyzetet, melynek viszonyai a kiküldetésére okul szolgáltak, a maga

igazi mivoltában méltányolta és magát minden olyan tervezések, munkálatok és építkezések előleges felülbírlására illetékesnek mondotta ki, a melyek a város szabályozásának szempontjából csak távolról is tekintetbe veendőek. Így most már nem fordulhatnak többé elő olyan esetek, a melynek fájdalom legtöbbször előfordultak, valahányszor a jövőbe kiható létesítményekről volt szó, hogy t. i. a közgyűlés többsége, a kérdés tulajdon képeni ismerete nélkül különféle érdekek és benyomások hatása alatt incidentálter döntött oly irányban, a melyet épen nem a szépsézetit szempontok, vagy a város egészséges és tervszerű fejlődésének érdekei tüzttek elébe. Ezután nyugodtak lehetünk arra nézve, hogy a plenum határozata elé bocsájtott ide vágó építkezések, tervek stb. a törv. hatósági bizottsági tagok arra hivatottabb része előtt nem csak ismeretesek, hanem azok által a város jövő fejlődésének szempontjából is alaposan megvitatott és helyesen megállapított javaslatok keretében kerülnek a közgyűlés. elé.

Különösen megnyugtató e tekintetben a bizottság azon elhatározása, mely szerint javaslatba hozta, hogy a helybeli mérnök egyesület delegált tagjaival is ki-egészíttessék. Ily módon a város fejlődése és haladásával kapcsolatos kérdések nem csak az érdeklődés körének tágulása, de a felülbírlás és ellenőrzés szakszerűsége tekintetében is nagyot fognak nyerni.

Ut a magasba.

Irta: Báltaszéki Lajos.

Valóban nem tudom, megállapodtak e már a bölcsek arra a kérdésre nevezve, vajjon az emberek karaktere velük születik e, vagy pedig lassan, különböző rendű befolyások hatása alatt rakodik-e reájuk, mint a bronzra a patina? Vajjon a vérmérséklet és a hajlam döntők-e fejlődésükre nézve, vagy áll-e reájuk is egy-nemely tudós ama nagy tétel, hogy minden élő olyan, amilyenné a környezete és az életszükségletei teszik? Mondom, nem tudom, van-e válasz e nagy kérdésekre és remélhető-e, hogy ezeket helyesen meg fogják oldani. Azt gondolom azonban, hogy ha nem általánosítjuk, hanem vizsgáljuk az egyes embert, okvetlenül megtaláljuk azokat az okokat, amelyeknél fogva az illető nem lehetett mássá, mint a milyenné vált, nem tehetett másképp, mint a hogyan épen cselekedett.

Ennek a történetnek a hőse, polgári nevén Vértés János például mindenképpen az átöröklés tanát látszik igazolni, azonban csupán részben. mert Részben, apját nem ismerjük, csak anyját. Ez időben már csak egyedül élnek az ódon házban, a barátok templomának tövében. Az idősb Vértés nincs már itt, hogy fuldokló köhögésével, melynek oka, mint ismeretes, az asztma volt, némi zajt vigyen a viszhangos folyosókra. Ő harminc esztendői köhögés után végre belefutott kollémetlen betegségébe.

Most tehát csendes a ház. Csak ketten laknak benne: János, a kis vézna fiúcska és anyja, Vértés Teréz. Kicsi és vézna az asszony is. Fekete ruhájában, mint egy árnyék, suhan végig a bozótos menyezeti szobákban, amelyek, mintha szellőztetve sohasem lettek volna, különös, ódon, nehéz és mégsem kellemetlen illattal vannak telve. A butorokat szakadozott vászontakaró borítja, a falakon régi, kopottas aranykeretű acélmetszetek; a tiszta szobában egy ódivatu csillárral játszik délelőttönként a napsugár. A falon az öreg zenélő óra; ennek zsinórját János néha meghuzza és ilyenkor csendesen, mint egy beteg ember sóhaja hangzik fel a vén óra mélabus hangja. A „Schöne Minka, wir müssen scheiden . . .“ kezdetű régi nótát játsza; tetéjén pedig lassan kilép egy pici Watteau idejéből pástör a párjával. Utemesen habókolnak egymásnak, majd mikor a nótának vége, illedelmesen meghajolva ismét eltűnnek.

Émez ódon holmik között járkal a ház asszonya. Egy percig sem pihen, öröké tesz-vesz, rendelkezik. Kicsike, vékony alakja csupa nyugtalan, lázas energia, amint fekete ruhájában, sápadt arcával, melyből kilobognak nagy, sötét szemek, a ház ügyeit intézi. Pihe-nése nincs, egész valóságát valami lázas izgatottság tarta elfoglalva, mintha folyvást valami rendkívül nagy fontosságú dolgot várna, amely minden pillanatban bekövetkezhetik. Fojtott és szigorú hangon adja ki parancsait az öreg gazdaasszonynak:

— Jozefin, ma befőzöttet csinálunk. Elkészíti a mérleget, megtör két kiló cukrot, öt liter almát meghámoz, a dunsztpapirt körül-vágja.

Röviden és határozottan hangzanak parancsai a kicsi asszonynak. Zsinórra megy itt az öreg házban minden, a mint valami kaszárnyában. Korán kelnek, János, a fiu, veszi könyveit és megy a piaristák gimnáziumába. Fél egykor van az ebéd, azután János tanul. Délután hatkor Teréz fekete viklerjébe burkolózik és János kiviszi séálni a korzóra. Később vacsoráznak és János a függőlámpa alatt ismét a könyv-hez ül, Teréz pedig komolyan kötöget. Mikor János leckéjét elvégezte, lefeksznek és az éjszaka mélységes nyugalma borul a csendes házra.

Ha megfigyeljük a ház életét, mely a barátok templomának a tövében áll, láthatjuk, hogy annak központja kis János. Mikor ő otthon van, Jozefin, az öreg gazdasszony lábujjhegyen lépked a konyhában és ha a másik cselé!, egy csitri parasztleány, megfélekedzvéen magáról, véletlenül belekezd valami vidám dalba, haragosan szól reá:

— Nem hallgatsz, te ördög pozdorjája! Hát nem tudod, hogy János urfi tanul?

A csitri leány ijedten hallgat el és ismét csend lesz. Benn a szobában pedig János tanul lázasan, szüntelenül eszi a betűt és szed magába a tudományt. Ha elvégezte az iskolai leckét, drága, nagy könyveket vesz elő, amelyeket anyja Pestről hozatott és ezekből tanul

Sőt a mai ülésen nyilvánult élénk érdeklődés után ítélte a jeles és bizonyára ambiciós szakemberek által kibővült és lelki mivoltában is megizmosodott ugynevezett szabályozási bizottságban esetleg a koncepciók tehetéke is megnyilatkozik és az a városforgalmas jövedelmének emelésére szolgáló újabb vállalkozások létesítésében, vagy a meglévőknél a város érdekeivel kapcsolatosabb átformálásában is fog érvényesülni.

Mert — akárhogyan lesz is — de a régi csapáson már tovább nem haladhatunk; tengelyig jár a község kordéja az anyagi válság kátyujában, amelyben mentől tovább, annál mélyebben dagaszt. Új utakat keressünk, s azokon vállalkozóbb szellemmel igyekezzünk a kibontakozás felé. Az állam maga is küzd s a városok felsegítésére belátható időben mit sem tehet. Hogy odáig csődöt ne mondjunk, saját magunknak kell sorsunkon lendíteni. Ne várjuk a jövőtől a segítséget; nem fog az jönni, csak úgy, hogy ha annak a segítségnek a magvai észszel és erővel mi magunk már a jelenben elvetjük.

Aradmegye veszedelme.

(*Arcepké a főkolompokról. — Még egyszer Talpas. — Szocialisták Seprősen, Csermén és Apátiban. — Magyar és román szocialisták. — Az elvesztett bizalom.*)

Arad, február 4.

Az a fővárosi hírlapíró, ki a napokban lent járt Aradmegyében s itt tanulmányozta a szocialista-veszedelmeit, ma folytatja cikksorozatát. Ebben a cikkben a következőket mondja:

Maradjunk még kissé Talpason, a talpasi szocialista-népkörben. Lázáron kívül itt jelen volt még *Olgán* Vazul is, a párt pénztárnoka s mostan jegyzője is egy személyben. Nemrégiben még *Vigykán* Demeter községi őr volt a jegyző, de ez kiesett a gráciából, mert meggyanúsították, hogy titokban paktál a hatósággal. Pedig itt is megvesztett lett szegény *Vigykán*, mert kiderült, hogy a január 9-iki lázadásról, amelyet tervszerűen készítettek elő előre meghatározott napra, tudomása volt, sőt a konspirációban is résztvett. Rövid uton leapták hát községi őri tiszttségéről is.

folytonosan egyenlő hévvel, egyforma buzgósággal. Néha bevilágít kis szobájába a halovány hajnal és ő még mindig a könyv mellett ül, vagy pedig gyors, kicsiny léptekkel járja körül a szobát, elismételve, amit végzett. Teréz a szomszéd szobában van és kötése mellől komolyan nézi. Szeméből véghetetlen imádás sugárzik. Néha csendesen sutog maga elé:

— Ugy te gyönyörűségem, úgy te drágám... Csak dolgozz, csak tanulj, hogy különb légy valamennyinél, hogy diadalmaskodjál felettük. Dicső leszel, nem úgy, mint az apád, aki sört ivott, kőhögött és semmire sem bírta vinni... A te akaratod le fog küzdeni minden akadályt, te hatalmassá, gazdaggá és irigyeltté fogsz tenni bennünket. Te drága, te egyetlen...

Es míg kötését folytatja, látja a kicsiny, vézna fiút fényes ruhában, rendjelekkel borított mellel, amint előkelő urak hajbókolnak neki és selyemruhás, drágakövektől szikrázó urasszonyok mosolyognak reá. Ő pedig büszkén halad el közöttük, halovány, finom arca komoly marad és fejét alig hogy megbólintja... Ennek láttára szive megreng a kéjes örömtől, fejét pedig édes szédülettel hajtja le. A tiszta szobából belehallatszik az öreg óra mély zöngésű hangja. Lassan reá kezd: „Liebe Minka wir müssen scheiden...“ Teréz szeméből kicsordul a könny és kezeit összetéve csendesen fohászkodik:

— Edes jó nagy Istenem, add, hogy úgy legyen...

János tizenkét évig járta a kis város iskoláit. Eme tizenkét esztendő alatt egyetlen egy-

Olgán negyven év körül, alacsony, barna férfi, rendkívül karakterisztikus kiálló pofacsontokkal. Igazi „oroszképi“ ember, szurós tekintettel, ami még inkább vesztasztító, ellenszenves benyomást tesz a szemlélőre. Négy hold földje van s három gyermeke. Azelőtt elég csendesen viselkedett s a községi ügyekkel egyáltalán nem törődött. Nem is korcsmázott, hanem odahaza élt a családjának s mint szorgalmas ember, dolgozott, amikor csak alkalm nyílt. Azóta azonban, hogy a mult esztendő tavaszán fölesküdt a szocializmus hívének, gyökeresen megváltozott Olgán. Teljesen más emberré lett. A földemagógók egyike s minden lében kanál. Ő a legelégedetlenebb a községi közigazgatással s izgat is ellene, amikor csak lehet. Idejét most már nem a munkában tölti, hanem a „Népkör“-ben, amelynek legszorgalmasabb látogatója. Meg is van a látszatja: adósságot adósságra csinál.

Vezető szerepet játszanak még a talpasi szocializmusban: *Lázár Mihály* tizenkét holdas gazda, a mostani községi bíró, *Lázár Tódor* testvéröccse, *Balázs Péter* és *Vid György* három holdas gazdák, *Matye János*, *Rog Péter*, *Lupucza Onuc*, *Mocz József* és *Gersó Mihály* föld-élkül szellőre. Mindmegannyi elkeresedett lelkületű ember, akinek agyuk csak úgy föl a szocializmus tévtanaitól; elszántak még arra is, hogy ha kell, a saját vérük árán is diadalra juttassák az őket megillető s eddig nélkülözött jogokat.

Sőt ez a kép, nagyon is sötét. Mégis nem annyira, ahogy látszik. Mert bár úgy a talpasi, mint az általam fölkeresett többi községek lakosságának fanatizmusa elérte is a legvégső határt, lelkében megmaradt valami az ősi naivságból, amit még a szocializmus sem irhatott ki. Okkal-móddal hozzá lehet férközni jobb érzéséhez. A Népkörben például, amikor *Lázár* a többi között a katonaság szükségtelen voltáról beszélt, ellenvetést kockáztattam meg. Hogy miért is kell katonaság tulajdonképpen. A legegyszerűbb szavakkal adtam meg a magyarázatát s el is ismerték, hogy igazam van. Hozzáfüztem még ehhez, hogy bizonyos fokú adózás is szükséges, mert a katonának az ország védelmére puska kell, ruha, élelem. Mindezeket pedig ingyen nem adják. Ebbe is belegyugodtak.

Jellemző erre a naivságra az Apátiban felfogadott kocsisom beugrása is, akivel kis furlanggal elhitethettem azt, hogy szocialista vagyok; de még inkább a talpasiak között jöttöm hírének szétfutomódása s hogy gyanútlanul mint elvtársat fogadtak. Fuvárosom ugyanis — mint később értesültem — betért egy falu közepén levő pálinka-

mérésbe. Több szocialista paraszt iddögölt bent, akik barátsággal fogadták a szomszéd községből elvtársat.

— Most hoztam ide Apátiból egy pesti főszo-

cialistát — így dicsekedett előljárójában — aki még jól is fizet.

Kívágta rögtön dokumentásra a pénzt, mert úgy látszik a talpasiaknak is volt okuk a tamáskodásra, tapasztalataik alapján. Hogy eddig csak adtak, de mit sem kaptak. Ez azután hatott is. S nem is telt bele fél óra, az egész falu be volt harangozva híremmel. A kocsisomnak köszönhetem így, aki tudtán kívül eszközömmé lett, hogy bejuthattam a Népkörbe s a legközvetlenebbül megfigyelhettem gondolkodásukat.

Talpas után, mint a legveszedelmesebb darázsflészek *Seprős* nagyközség következik a sorban. Arról nevezetes, hogy az összes községek között ez kapott leghatalmasabb lángra, még a mult esztendő májusában. Hét ember halála fűződik ehhez a zendüléshez. Márciusban és áprilisban folyt a szocializmus községenkénti szervezése s a seprősiek indulata már májusban kitört. Seprősen tulajdonképpen szervezkedő közgyűlés nem is volt. Az itteni szocializmust egy őszantannai illetőségű, budapesti lakos suszterlegény, *Popovics Dóme* szervezte, aki néhányszor lent járt titokban Seprősen. Nyilvános gyűlésre ugyan három ízben is kérések és kaptak engedélyt Mezőtiék; a kitűzött napon azonban mindig hiába várta a nép a szónokló apostolát. Ehelyett azután a seprősiek a talpasi népgyűlésre zárandokoltak át vagy nyolcszázán, amely 1903. március 1-én tartatott.

Seprősen teljesen ugyanazok a viszonyok, mint Talpason. Vagyis a fanatizmus határtalan. Az itteni párt elnöke *Hallangó Tivadár*. Igénytelen kis alak, mintegy negyven éves. Félholdnyi birtoka van csupán s feles-harmados földből él. De, bár jelentéktelen a külseje, óriási agitativ tehetség lakozik benne. A pénztárnok *Zsengellér Gergely* kovácmester, egy az Alföldről ideszakadt magyar. Már mint iparos, nagyobb intelligenciával is bír, amellet jól megtermett, barátságos arcu, simulékony modoru ember. Hogy ezzel a kitételel éljek: ő a seprősi párt szája. Különbben, miután elég szorgalmas, megkeresi a mindennapiját s gondtalanul él. A párt jegyzője *Pero János* huszéves subanc. Ezek a vezetők.

A veszedelmesebb alakok között főhelyet foglal el *Matye József*, a község mostani bírója. Ennek a jeles alaknak a személye körül fordult meg a tavalyi zendülés, amint arról később részletesebben beszámolok. Faluhelyen a bírórt rendszeren a jobb módú s a legértelmesebb gazdák közül szokták választani. Ennek a Ma-

szar sem fordult elő, hogy társai között nem ő lett volna a legelső. Mindenből az volt, a matematika kezdve, le a tornáig. Mert roppant akarat lakott a kis, vézna fiuban; ugyanaz a lázas, nem nyugodó ereje az energiának, amely anyjának is sajátja volt. A testgyakorlás eleinte sehogyan sem ment. A kicsiny gyenge fiu nem boldogult vele és az első évnegyedben kettőst hozott haza. Teréz erre kölcsönt vett fel és tornaszereket hozatott rajta. A tanár a házhoz járt, János minden szabadidejét a nyújtón, meg a karfán töltötte. Vívott, lőtt, korcsolyázott, szemlátomást napról napra erősödvén. A második évnegyed végén egy atléta megirigyelhette volna, úgy tornázott.

Az érettségi után János gyönyörű latin beszéddel bucsuztatta el társait a jó öreg paristáktól. Az igazgató meghatva csókolta homlokukon.

— Ime átadom önnek, asszonyom, a fiát — szóló Terézhez. — Diszünk és büszkeségünk volt. Mi már nem taníthatnók úgy sem semmire, többet tud, mint mi, szegény öreg emberek. Csak azt kívánjuk, hogy fényes pályáján gondoljon reánk, első mesiereire is egy kis halálal.

A pályaválasztás nem okozott gondokat. Régen elhatározott dolog volt már, hogy János katona lesz. Az iratok felmentek Bécsbe a „Militär Technische Akademie“ igazgatóságához. János, aki már az érettségi előtt is éjjel-nappal dolgozott, emberfeletti munkát végzett és a felvételi vizsgán első lett. Ingyen helyet kapott és október elején elutazott Bécsbe.

Négy esztendő mult el az akadémián. Sivá-

rabb, keményebb és szomorubb életet képzelni sem lehet, mint a minő a katonai intézetek vasfegyelmének békójában folyik. Vértés Jánosnak ez szinte üdülés volt előbbi élete után. Legfeljebb az bántotta, hogy nem tanulhat annyit, mint óhajtott volna.

Azonban az első esztendő végén itt érte a fiu lelkét az első súlyos seb. Az intézetben volt néhány gróf és báró, azonban két valóságos princ is: az egyik egy keleti uralkodó unokaöccse, a másik valami mediatizált német ház sarja. János kétségtelenül a legelső volt itt is. Munkáit, melyeket a Taktik köréből írt, a professzorok a vezérkari tiszteknek adták előlvasni, legjobb lovas, a legjobb vívó ő volt. De a rangsorozatban természetesen a princek elébekerültek, sőt részben a grófok is és János ötödik, vagy hatodik lett.

Osszetörve érkezett haza a szünidőkre, a kis vidéki városba. Teréz is megdöbbenve fogadta, de a kettős aranystráf és a korzó népének irigy pillantásai némileg megnyugtattak. Mikor pedig a garnizon parancsnoka, az ezredes magához hívatta Jánost és hízlegőleg adta tudtára, hogy talentumáról és szorgalmáról hír jött Bécsből, Teréz egészen megnyugodott.

János ötös számot kapott a rangsorban, mikor, mint tüzérbadnagy, az akadémiáról kikerült. Hogy csapat szolgálatra szülővárosába helyezték, anyja majd megörült az örömtől és a fiu csak nehezen bírta megakadályozni, hogy kis vagyonának a felét lóra és uniformisra költse.

Most a boldogság költözött az öreg, templomszerű házba,

tyenek azonban mindössze négy hold földje van s az egész tudománya annyi, hogy éppen a nevét le tudja írni. Tavaly választották meg, egyhangulag. A jegyzővel beszélgettem, amikor betoppant a jegyzői irodába. Középkorú, kissé meggörnyedt hátú s visszataszítóan alázatos, sunyi ábrázatu ez a Matye. Így szemben. Ha egymás közt vannak, ő a leglármásabb, a hangadó.

Csermő községben egy tizenöt esztendővel ezelőtt Szentestől leszármazott hatvan éves, hatalmas, tagbaszakadt és marcona tekintetű magyar ember. Kálmán Bálint az elnök. Elég jó módban él s mintegy tizenhat hold földje van. Kálmán a község ös-szocialistája. Szocialista eszmékkel telten jött már ide s kezdettől fogva előfizetője a „Népszavá”-nak. Tavaly azonban, amidőn ezen a vidéken Mezőfiák szervezkedtek, átperitolt hozzájuk. Most az ő hívők. Igen mozgékony apostola a szocializmusnak s időközönként eljár a szomszédos községekbe is, egy kis buzdítás elhintésére. Ő a lelke a párt-nak. A csermői szocializmus azonban eddig még nem mutatott veszedelmes tünetet. A lakosság harminc százaléka magyar — bár ezek is szocialisták mind, mint a többi oláh — s ennek az inkább érimelesebb, józanabb résznek a szenvedélyek mérséklésében erős a kihatása. Itten jóformán csak a földosztás foglalkoztatja az embereket: az állammal, a köz-igazgatással nem igen van bajuk.

Jegyezzük még fel, hogy a csermői szocialistapárt jegyzője Szájián Gergely, pénziárnoka Petrika Mitru. Mindkettő földnélküli s fuvarozóból él. Petrikával azelőtt sok baj volt. Nagyon izgága ember már természeténél fogva is s amikor fölcsapott apostolnak, azt hitte, hogy immár neki minden szabad. Több kisebb-nagyobb szocialista csete-patét csinált, míg végre a községi jegyző megunt a vele való kellemetlenkedést s kis politikával élt. Nemrégiben megtette községi éjjeli őrnök. Petrikán ez segített is. Hogy hivatali sorba került, azóta meghuzza magát s legalább is minden nyilvánosságtól tartózkodik.

Feljegyzésre méltó körülmény még az is Csermőn, hogy itt a szocializmus összehozta a magyarokat az oláhokkal. Azelőtt egy világot sem érintkeztek volna: kölcsönösen gyűlölték egymást. A magyar az oláhot, az oláh a magyart. Most, hogy egy pártba verődtek össze, a legjobb viszonyban vannak.

Apáti község Seprős és Talpas között fekszik s e két község szocialistáival sűrűn érintkezik. Mondhatni, hogy véd- és dacsözvetésben állanak egymással. A legveszedelmesebb községek egyike. Tavaly tavasszal és a nyáron nyakra főre gyűléseztek magánházaknál. Emiatt

voltak is kavarodások, míg végre csendőrkülnitményt rendeltek ki.

Titokban azonban mindmáig gyűléseznek, mert természetes is, igen nehéz az ezen irányu ellenőrzés. Nekik sem kell az előjáróság. Különösen a gyűlések betiltása óta éles e hangulat ez irányban. Ők szocialisták s akkor és ott gyűléseznek, ahol akarnak — mondják. Apátiban azonban, ami felette érdekes körülmény — anélkül azonban, hogy a szocialista mozgalom veszedelmes jellegéből veszített volna — kezdik bizalmukat veszíteni a központ iránt. Legjobban jellemzi ezt ezen körülmény, hogy mintegy négy hónap óta nem fizetik a tagsági díjakat. A saját pénztárukban azonban van körülbelül 200 koronájuk. Az elnöke a pártnak itt Lang Florea, jegyzője Kovács Pál, pénziárnoka Botan Onuc. Mindannyian három-négyholdas kisgazdák.

Sajtópör egy román nóta miatt.

(Az aradi püspök, mint tanú.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 4.

Rendkívül érdekes sajtópörben folytatja a vizsgálatot a lugosi kir. törvényszék vizsgálóbírája. A pör két nóta miatt folyik, a melyek állítólag román népdalok, tehát a szerzőjük ismeretlen.

A temesvári kir. főügyész vádat emelt Vidu János karánsebesi görög keleti román szentszéki előadó ellen két dal miatt. Az inkriminált nóta címe: *Haidati frati* és *Astazi cu bucurie*, s azokon szerzőként Vidu János volt megnevezve, kiadónak pedig a karánsebesi görög keleti román egyházmegyei nyomda.

A főügyész úgy találta, hogy a két kiadott román dal szövegében nemzetiségi izgatás foglaltatik és eszerint indította meg az eljárást Vidu ellen; mint kiadót azért vonták felelőségre Barzu szentszéki előadót, mert az egyházmegyei nyomda az ő kezelése alá tartozott. Megindult az eljárás Popea Miklós karánsebesi püspök ellen, mint a nyomda tulajdonosának, az egyházmegyének feje ellen, azonban ezt megszüntették. A nótanak összes feltehető példányait elkobozták.

A lugosi kir. törvényszék vizsgálóbírája a napokban megidézte Vidut, a ki azt mondta, hogy mindket inkriminált nóta régóta él a román köznép ajkán, s annak se a szöveget, se a

dallamát nem szerezte ő, csupán énekkarra írta. Hogy a két dal csakugyan régi és közismert román népdal, arra nézve Vidu körülbelül előkelő román férfiut nevezett meg, akiknek kihallgatását kérte.

A többek között Metianu János szebeni metropolita, Mihályi Viktor balazsfaivi érsek, Radu Demeter nagyváradi és Pap I. János aradi püspökök, Bredesán Korjolán lugosi ügyvéd, Avramescu Pachomius dr. országgyűlési képviselő, Gáll József főrendiházi tag, Szerb György országgyűlési képviselő, Onitiu Virgil brassói román gimnáziumi igazgató és Pókai Szabó Gyula biharmegyei birtokos vannak a tanúzásra megnevezettek között.

Az érdekes sajtópör tárgyalását a temesvári kir. esküdtbíróóság előtt tartják meg.

TÁVIRATOK.

A szerb kormányválság.

Belgrad, február 4. A Gruics kormány nem adta ugyan még be lemondását, de a kormányválság kitört. A többség nemcsak a pénzügyi javaslatokat vetette el, de ellenzi az új népiskolai és az erdő-törvényjavaslatokat is, továbbá követeli a költségvetés módosítását a jövedelmi adók arányos felemelésével. Gruics hajlandó teljesíteni e követeléseket, hogy időközben rekonstruálja a kormányt és Pasics híveinek egy részét is megnyerje kabinetjének. Az egész válság manőver a többség megerősítésére.

Orosz japán háború előtt.

Köln, február 4. A Köln. Ztg.-nak jelentik Pétervárról tegnapi kelettel: Oroszország Japánnak adandó felelete még nem ment el. Hir szerint péntek előtt aligha indítják utnak.

London, február 4. Az alsóház ülése végén a belügyminiszter egy kérdésre kijelentette, hogy a kormány nem kapott olyan hírt, mely megerősítené azt a jelentését, hogy Oroszország hadat üzent Japánnak.

A delegációk.

(Külügyi albizottsági ülés.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 4.

A magyar delegáció külügyi albizottságának mai ülésén a magyar államiságot közelről érdeklő kérdések kerültek szőnyegre. Meginterpelláltak a külügyminisztert a pápaválasztásnál gyakorolt vetojog, a konzuli akadémiai növendékek magyarországi ismeretei és a bécsi udvari levéltár Magyarországot érdeklő részeinek hazaszállítása ügyében.

A külügyminiszter minden fölvetett kérdésre többé-kevésbbé megnyugtató választ adott s bár voltak olyan kérdések is, a melyekben egyesek többet vártak, mégis más kérdésekben viszont kielégítette a várakozásokat.

Az ülés lefolyásáról a következőket jelentí bécsi tudósítónk:

A magyar delegáció külügyi albizottsága ma délben Lang Lajos elnöklete alatt ülést tartott. Napiranden volt a külügy 1904. évi költségvetése.

Falk Miksa előadó terjedelmes beszédben elfogadásra ajánlta a költségvetést s egyszerűen azt ajánlotta, hogy a külügyminiszternek elismerésüket és bizalmukat fejezzék ki.

Ugron Gábor a miniszter személye iránt nem, de a politikája iránt bizalmatlansággal viseltetik. Kifogásolja a macedón kérdésben azt, hogy az előadó türelmetlenül sürgeti a reformok gyorsabb tempóját. Ebben ő, ha az előadó gondolkodásmódját nem ismerné, a lázadók buzítását látná. Helyteleníti a külügyminiszter fejtegetéseit a veto-jog alkalmazásáról.

János tovább dolgozott. Ő, aki e ész életében mintája volt a kötelességtudásnak, természetesen a legjobb csapatistát lett. Nemsokára pedig Bécsbe utazott, hogy a Kriegsschuléra való felvételi vizsgát letegye.

A nagyralátó Teréz álmai tehát beteljesedésük felé haladtak.

A főhadnagy este jött meg Bécsből. Csak másnap kellett je'entkeznie. A vasuttról egyenesen hazatartott. Együtt vacsorázott Terézzel, ezután gyengéden megcsókolta és szobájába ment.

Itt sokáig járkált apró, kopogó lépésével. Majd elővette szolgálati revolverét, befeküdt az az ágyba és a fal felé fordulva sziven lötte magát.

Másnap tehát halva találták ágyában Vértés János főhadnagyot. Az öngyilkosság oka világos volt. Jánost, noha fényesen vizsgázott, a Kriegsschule ez évi folyamára nem vették föl. Egészen bizonyos volt ugyan, hogy a jövő évben reá került volna a sor; de ez azt jelentette, hogy legkevesebb egy évvel később kerül a vezérkarba. Ő pedig ezt a mellőzést nem bírta el. Nem bírta elviselni azt a gondolatot, hogy e sznek társai, ha mindjárt egy princ és egy khedive öcsce is, akik őt a haladásban megelőzik.

Terézt a csapás s-iven találta. Mint egy tébolyodott járkált a házban. Nem távozott a ravatal mellől, hol élete minden reménye feküdt összeomlva.

Jánosnak gyönyörű temetése volt. A komor katonai gyász pompája kilépett azokból a kerekéből, amelyek egy főhadnagyot rangjánál

fogva megilletnek. Jánosnak rég híre ment, mint a hadsereg egyik legfényesebb tehetségű és nagy jövőjű tisztjének. Végtisztességére ki vezényelték bajtársait, akikkel együtt volt a Kriegsschule előkészítő tanfolyamán, volt akadémiai társai is eljöttek mind, velük a princ és a khedive öcsce is. A gyászkocsit a koszoruk garmadája követte. Teréz a hadtestparancsrok karján lépdelt a koporó után, mellette a princ és a bey, utána az akadémia parancsnoka, néhány tábornok és a fényes egyenruhába öltözött tisztek nagy csoportja. Ott voltak a kincstári asszonyok is, a főispán, feleségével, a piarista papok, a város és a megye hivatalnokai valamennyien.

A temetés után a hadtestparancsnok oda lépett Terézhez és meleg szavakban beszélt előtte a vesztéséről, mely fia halálával az egész hadsereget érte. Majd tudtára adta, hogy e y főherceg szárnysegéde utján táviratban fejezte ki részvétét.

Teréz csendesen hallgatta a magas katonát és mélyen elgondolkozott. Ime fényes egyenruhájú nagy urak, hercegek allanak fia ravatala mellett. A nagyság, díszesség ez, amelyet az ő drága fia örökségül hagyott neki. Álmai beteltek. És látván a nagy tisztességet, melyet fia emlékének mindezek adóznak, Teréz szíve, noha majd megszakadt a fájdalomtól, megtelt sajnó örömmel is. Mert ez a kicsiny, vézna asszony még a fiában is csak a becsvágyát imádtá.

Papp Géza hozzájárul az előadó bizalmi indítványához, de megújítja azon kérését, hogy a konzuli akadémia növendékei, kik többnyire osztrákok, jöjjenek hosszabb időre Magyarországra, hogy megismerjék az ország iparát és kereskedelmét. Kéri, hogy az udvari levéltár választassék szét és a magyar vonatkozású levelek, okmányok hozassanak Budapestre.

Rakovszky István szerint a külügyminiszter jelentése több kérdésre nem terjeszkedik ki.

Szólásra többen nem voltak felírva s így a vita véget ért.

Goluhovszky gróf külügyminiszter válaszolt ezután a fölvetett kérdésekre. A macedón kérdésben megnyugtatta Ugront, hogy az orosz birodalommal való együttes eljárás minden eventualitás esetére biztosítva van. A veto-jog kérdésében azt feleli, hogy a biborosok is vitatják annak fennállását, sőt szükséges voltát. A konzuli növendékek hosszabb időre tanulmányi szempontból nem mehetnek Magyarországra, de ő rajta lesz, hogy a tanidőn kívül a növendékek minél hosszabb időt töltsenek Magyarországon és ismerkedjenek meg a magyar ipari és kereskedelmi fókuszokkal. Az udvari levéltár szétválasztása lehetetlen már csak azért is, mert azt Mária Terézia alatt úgy alapították, hogy Bécsben maradjon.

Tisza István gróf miniszterelnök reflektált a veto-jog kérdésében elhangzott megjegyzésekre és a külügyminiszter eljárását helyesli.

Szemere, Ugron és Rakovszky rövid felszólalásai után a költségvetést úgy általánosságban, mint részleteiben is elfogadták.

Arad szabályozása.

(A szabályozási-bizottság ülése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 4.

Az Arad város szabályozási terveinek megvitatására kiküldött bizottság ma délután négy órakor tartotta első ülését a városháza emeleti kistermében.

Varjassy Lajos helyettes polgármester, a bizottság elnöke megnyitva az ülést, körvonalozza a bizottság feladatát. Jelenti, hogy a szabályozási tervek megtekintése végett tett temesvári tanulmányúton szerzett adatai a következők: E már befejezett munka főbb részletei összesen 100,000 koronába kerültek, ez az összeg azonban részint a város külterjes fejlődése, részint a bástyák lerombolása miatt rugott ily magasra. Meggyőződése, hogy Aradon ez sokkal kevesebbe kerülne. Felhívja Boros Vida bizottsági tagot, ki e bizottság kiküldését indítványozta, hogy nyilatkozzék, vajjon mely irányban és eszközökkel gondolta indítványa megítélésénél a szabályozási tervek elkészítését eszközözni.

Boros Vida: Arad szabályozási terve egyes külsőben álló létesítményekre való tekintetből annyira sürgős, hogy a szabályozási terv az előmunkálatokkal párhuzamosan kell, hogy készüljön egyes fölmerülő és sürgős esetekben, addig is, míg a teljes és alapos szabályozási terv, előreláthatólag hosszabb idő múlva, elkészül.

Erre elkezdődött a vita, amely elsősorban a szabályozási tervek előfeltételeinek megemlézése körül forgott. Hozzászólók és lényegbevágó észrevételeikkel hozzájárultak a kérdés tisztázásához Virágh Lajos főmérnökön kívül a bizottság összes tagjai.

A megállapodás Hegedüs László Acsev. főmérnök indítványa alapján oda irányul, hogy a város kül- és belhatárainak kataszteri térképét a bizottság megszerzi, s egyszersmind a meglévő kisebb léptékű városi térképet a külhatárbeli

részletekkel kiegészítve elkészíteti és sokszorosítja. Ezekre összesen 1200 korona kintalványozását hozza javaslatba a közgyűlésnél.

Javasolja még a közgyűlésnek a bizottság, hogy a város *nivellálására*, amely immár különben sem halasztható, pályázat hirdettesék. Végül indítványba hozza a közgyűlésnek, hogy ezután minden jelentősebb építkezés, vagy minden, a szabályozással összefüggő intézkedés előzetesen tárgyalás és véleményadás végett a szabályozási bizottsághoz utasíttassék, amely bizottság a helybeli mérnökegyesület hozzájárulásával, annak kebeléből még négy taggal volna kiegészítendő.

Ezzel az ülés, a melyen Boros Vida, Fényes Dezső, Hegedüs László, Kotsis Lajos, Korbuly József, Nesnera Aladár, Varjassy Árpád, Varjassy Lajos és Virágh Lajos voltak jelen, véget ért.

Egyezés a Weitzer-ügyben.

(Feles egyezségi ajánlat.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 4.

Aradváros jogügyi bizottságának kiküldött albizottsága ma délután 5 órakor hallgatta meg az oldalági örökösök képviselőjének, Kell Lipót dr. aradi ügyvédnek előterjesztését és egyezségi ajánlatát.

Kell Lipót dr. előadta, hogy Weitzer János végrendelete mindenek előtt természetellenes, mert a természet rendje szerint minden végrendelező először is gyermekeiről, másodsorban — ha élnek — szüleiről és harmadsorban az előbbieket nem létező esetében testvéreiről és ezek gyermekeiről gondoskodik. A törvények ugyanezen álláspontot foglalják el, ha végrendelet nincsen. Jogilag ugyan meg van engedve a természet és jogrendtől való eltérés, a mit végrendelezési szabadságnak szokás nevezni. Ezen szabad végrendelezésnek előfeltétele azonban az, hogy a végrendelező szellemi erejének birtokában legyen; ha ez nincs meg, akkor a végrendelet érvénytelen és beáll a természet rendje szerint való törvényes örökösödés. Már most kérdés, hogy Weitzer János, midőn végrendelezett, teljesen beszámítható állapotban volt-e és tudatában volt-e annak, hogy mit cselekszik? E körül forog a hagyatékok sorsa.

Előadja, hogy érthető lett volna Weitzer János eljárása akkor, hogyha testvéreivel rossz viszonyban élt volna, ha ezek okot szolgáltatnak volna arra, hogy őket a végrendelezésnél mellőzze. Erre azonban nem volt ok. Testvérei legnagyobb része őt anyagilag soha igénybe nem vette, testvéreivel élete utolsó pillanatáig a legjobb egyetértésben és szeretetben együtt élt. Az ő kérelme és majdnem kényszerítése folytán költöztek testvérei *Hallerschlossba*, hogy velük együtt töltsék el életének hátralevő idejét. Minden évben magával vitte őket *velési nyaralójába*; reggeltől estig együtt volt velük és minden baját nekik rászóltta el. Tehát ok a kitagadásra nyilvánvalólag nem volt. De sőt ellenkezőleg, Weitzer János majdnem minden egyes testvéreinek és ezek leszármazottjainak minden felhívás nélkül saját jószántából a leghatározottabban és legkomolyabban kijelentette, hogy róluk, — mint mondani szokta — királyilag gondoskodott, úgy, hogy még gyermekeiknek és unokáiknak is elég lesz. Ezen tényekkel szemben áll a végrendeletnek érthetetlen és szeretetlen ridegsége, a melylyel a rokonokat teljesen kitagadja és mindent egy idegen városnak hagy. Ezen talánynak csak azon egy magyarázata van, hogy Weitzer János a kérdéses időben súlyos beteg volt. Négy kezelő orvos igazolja, hogy Weitzer János a végrendelezés idejében már igen előrehaladott paralízisben szenvedett, mely úgy testileg, mint lelkileg, megállapított rombolásokat vitt végbe Weitzeren. Ezen betegség egész ide-

rendszerét teljesen megrontotta és Weitzer János úgy viselkedésében, mint tetteiben teljesen megváltozott. Az azelőtt tetterős, következetes, energikus, céltudatos emberről egy kapkodó, nagyzási hóbortban szenvedő, következtelen, a beszámíthatlansáig ingerült ember lett. Mindekinnek elmondta, hogy ő egy *Batthyányi* grófnak természetes fia, amiből egy szó sem igaz. Nem gondolt arra, hogy ezen hiu dicsekvéssel édes anyja emlékét rontja sárba. Vagyona aránytalanul tulbecsülte. Szellemidézéssel foglalkozott. Nagyuri kastélyt vásárolt és oly cselekedeteket követelt el nyilvános helyeken, a melyek közbotrányt okoztak és Weitzer János elsötétült lelkületébe világítottak be.

Ebben az állapotában végezte életének egyik legfontosabb aktusát, t. i. a végrendelezést és ez a végrendelet természetesen magán hordja a beteg ember bélyegét. Hogy csak egy példa idézzem: *Erhardt* urnak, nővére férjének, aki teljesen vagyontalan, keresetkeltelen 70 éves aggastyán és a kinek 11 élő gyermeke van, kik közül három cselédi minőségben szolgál idegen háznál, ezen testvéreinek 4000 koronának haszonélvezetét hagyta, ami legjobb esetben évenként 160 koronát tesz ki. Négy millió felett testált és a legnagyobb szükségben élő testvéreinek 11 gyermekével együtt évenként 160 koronát hagy. Aki ezt teszi, annak már elveszett a számító képessége, az már nem tudja, hogy mit csinál, annak az elméje kisiklott. Weitzer János beteg voltát számos tanu és orvos fogja igazolni. Ezzel szemben Arad város hivatkozni fog a végrendeletet szerkesztő ügyvédre, közjegyzőre, az ügyleti tanukra és oly egyénekre, a kik Weitzer Jánossal üzletileg érintkeztek. Ezekben áll Arad város ereje; nem tagadható, hogy ezen bizonyítás igen értékes, de ha megfontoljuk, hogy sem az ügyvéd, sem a közjegyző, sem a tanuk, sem az üzletli barátok rendszerint nem szokták a jelentkező félnek elmebeli állapotát megvizsgálni, ezen véleménye csak annyit ér, a mennyit egy laikus véleménye érhet szakértő tanukkal szemben. A beszámíthatóság és épelméjűség kérdését csakis szakértők fogják eldönteni és a végrendeletet megtámadó oldal-rokonok képviselői vállalkoznak annak a beigazolására, hogy Weitzer János agy- és idegrendszere a kritikus időben már oly arányú kórállapotban volt, hogy egy oly fontosságú jogcselekmény alkotására, mint egy végrendelet, már képességgel egyáltalán nem bírt. Látszólag laikus szemnek ez nem nyilvánvaló. A beteg még ir egész helyes leveleket, közbe-közbe helyesen is intézkedik, de ez csak a véletlen dolga. Nincs tudatában annak, hogy in ézkedése, vagy eljárása helyes és utána következik az ugrásszerű, ellentmondó, érthetetlen és beszámíthatatlan cselekedetek egész sora.

Kell Lipót dr. nem állíthatja ugyan biztosan, hogy a bíróság a végrendeletet érvénytelennek fogja nyilvánítani, de erősen meg van győződve arról, hogy Arad városára nézve fenyegető veszély forog fenn e tekintetben, hogy esetleg teljesen elveszti a reménybeli nagy örökséget; ő a helyes és okos kibontakozást csakis az egyezésben találja, de nemcsak a jogi okokból, hanem emberi, méltányossági, sőt tisztességi okokból is. Mert nem tartaná Arad városa részéről helyeslendő, erkölcsös eljárásnak, hogy egy mindenesetre zavarodott embernek téves intézkedése folytán milliókat dugjon zsebre akkor, a mikor az elhaltnak nagyszámu, legnagyobb szükségben élő testvérei és vérrokonai szükségét szenvednek. Azon meggyőződésének ad még kifejezést, hogy véleménye szerint nemcsak ügyfelei, hanem Arad város érdekében is jár el akkor, a mikor az óriási költségeket és beláthatatlan időt igénylő peres eljárás helyett minden erejével a békés egyezés megkötésén fáradozik.

Ezek előrebocsátása után dr. Kell Lipót a következő egyezségi ajánlatot teszi:

Néhai Weitzer János testvérei és ezek leszármazói, mint törvényes örökösök azon ajánlatot teszik Arad sz. kir. városának, mint ez-

Időszerinti végrendeleti örökösnek, hogy úgy a hagyatéki vagyon, mint a hagyatéki terhek közöttük két egyenlő fél részben megosztassanak és pedig a megoszthatók természetben felosztandók, — a meg nem oszthatók a bekövetkezendő értékesítésig együttesen birtoklandók. Ezen megosztás alapján Arad sz. kir. városára nézve a következő eredmény állana elő.

A hagyatéki vagyon a hivatalos leltár és becslés alapján kitesz és pedig:

Hallerschloss	300,000	kor.
Veldesi nyaraló	37,540	"
Bécsi ház	283,000	"
Gráci részvények	837,500	"
Soproni részvények	100,000	"
Store vasgyár	240,000	"
Kisebb részvények	37,500	"
Készpénz	131,000	"
Ingók s követelések körülbelül	50,000	"

Osszesen: 2017,440 kor.

tehát kerek két millió koronát.

Ezen két milliót kitevő hagyatéki vagyonnak ez időszerinti jövedelmei a következők:

Bécsi ház	14,200	kor.
Gráci részvény	53,000	"
Soproni részvény	5,000	"
Store	10,000	"
Készpénz	6,000	"

Osszesen: 88,200 kor.

vagy biztonság okáért leírva . . . 3,200 "

marad tiszta jövedelem . . . 85,000 kor.

Ebből fizetendő az állandóbb jellegű életjáradékok és pedig:

1. Az első özvegynek	9,000	K.
2. A második özvegynek	25,000	"
3. Weitzer Izidorra	6,000	"

marad évenként: 45,000 K.

Ezen tiszta jövedelemnek Arad városát illető fele része tehát 22,500 kor. Ezen évi tiszta jövedelemből törlesztendő az átmeneti terhek és pedig: 185,000 nem rokon hagyomány fele 67,500 kor. Eddigi leltározási és hagyaték kezelési költségek, körülbelül 25,000 kor. Siremlék fele 18,000 kor. A város egyéb eddigi költségei körülbelül 50,000 kor. Összesen: 160,000 kor. Ezen 160,000 kor.-t kitevő átmeneti terheket a város az évi 22,500 kor.-t kitevő jövedelemből körülbelül 7 év alatt törlesztheti. Tehát 7 év múlva a város feltétlenül 22,500 kor. évi tiszta jövedelem hasznélvezetében jut, a mely jövedelem a jelenleg 75 éves első özvegy halála után 27,000 kor.-ra, a jelenleg 43 éves második özvegy halála után 89,500 koronára. Az egyúttal felszabadulandó Hallerschloss és veldesi, legalább 12,000 koronára fele, részben tehát 6000 koronára tehető hasznélvezete felszabadulásával 45,500 koronára. És végre jelenleg 30 éves Weitzer Izidor elhalálása után 48,500 koronára emelkedik.

Kell Lipót dr. ajánlatának meghallgatása után a jogügyi albizottság az előzetes megállapodás értelmében az előterjesztést minden válasz nélkül hagyta, s elhatározta, hogy legközelebb Kell dr. távollétében fog az ajánlatról táncskozni.

MULATSÁGOK.

Farsangi naptár:

Február 6. Az aradi 33-ik gyalogezred tisztikarának táncmulatsága (Központi Szálló.) — Az aradi cipészek szakcsoportjának táncvigalma (Ipartestület.) — Az egyesült új-arad-zsigmondházi önkéntes tűzoltó-egylet táncvigalma (Uradalmi sörcsarnok.) — Az aradi kereskedő ifjuság kedélyes estélye (Vass-szálló.) — Az aradi iparos-íjak önképző-egyletének táncvigalma (Kass-vendéglő.) — Az új-szent-annai polgári-kör álarcos-bálja (Zimmermann-vendéglő.) — A ternovai ifjuság táncvigalma (Szolgabírói hivatal.)

Február 7. Az aradi borbély és fodrász ifjuság táncvigalma (Központi Szálló.) — A kurticsi önkéntes tűzoltó-egylet táncvigalma (Központi-vendéglő.) — A esermői önkéntes tűzoltó-egylet táncvigalma (Kaszinó.) — A gal-sai ifjuság táncvigalma (Wolf-vendéglő.) — Az aradi egy-és kétfogatu berkocsitulajdonosok ipartársulatának táncvigalma (Vass-szálló)

Február 10. A radnai kaszinó táncvigalma (Fekete sas-vendéglő.)

Február 11. A gyoroki kaszinó hangversenyyel egybekötött táncvigalma.

Február 13. A szegény tanulókat segélyző egyesület bálja (Fehér Kereszt.) — Az aradi magyar államasutálitistikör táncvigalma (Vasuti vendéglő.) — A magyar szent korona országai vöröskereszt-egyletének új-aradi fiókja álarcos-bálja (Uradalmi sörcsarnok.) — A borosjenői asszonyok kalikó bálja (Kaszinó.) — A waggongyári dal-kör hangversenyyel egybekötött táncvigalma (Központi Szálló.) — A magyar szent korona országai vöröskereszt-egylet glogováci fiókja táncvigalma (Nagyvendéglő.) — Az új-arad-zsigmondházi jótékony-célú Petőfi-asztaltársaság táncvigalma (Petőfi-vendéglő.)

Február 16. Grinziger-estély a tiszti kaszinóban.

(=) Vöröskereszt estély Glogovácson. A magyar szent korona országai vörös kereszt egylet glogováci fiókja választmányja saját pénztára javára, február hó 13-án, a községi nagyvendéglő termeiben, zártkörű táncvigalmat rendez.

(=) Bál Ujaradon. Az Ujarad-Zsigmondházi jótékony-célú Pet. fi. asztaltársaság Zsigmondházán, a „Petőfi”-hez címzett vendéglőben február hó 13-án zártkörű táncvigalmat rendez.

Sarlot Domokos kitüntetése.

(A Ferencz József-rend lovagkeresztje.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 4.

A hivatalos lap mai száma Arad város egy érdemes, kiváló buzgóságú fő-tisztviselőjének királyi kitüntetéséről ad hírt. Egy lelkes, élénk emlékezetben maradt ünnepségek koronája ez a legfelsőbb helyről jövő elismerés. Az ünnepség már három esztendeje elmúlt, de annak lefo-

lyása, bensősége még ma is mindenki előtt áll. A rokonszeny s a közbecsülés, mely azon az ünnepen, Sarlot Domokos főkapitány huszonöt esztendő s köztisztviselői jubileumán megnyilatkozott, felelhet ma arra a kérdésre: mennyire érdemes Sarlot erre a szép kitüntetésre, melyet a hivatalos lap mai számában megjelent legfelsőbb kézirat a következőképp publikál:

A Személyem körüli magyar miniszterium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztése folytán Sarlot Domokosnak, Arad szabad királyi város rendőrfőkapitányának, buzgó szolgálatai elismeréséül, Ferencz József renden lovagkeresztjét adományozom.

Kelt Bécsben, 1904. évi január hó 29-én.

Ferencz József s. k.

Gróf Tisza István s. k.

Közel három évtizede, hogy Sarlot Arad városának szolgálatában áll. Ugyvédnek készült, s mikor a jogot elvégezte, hazajött, hogy itt ügyvédi irodát nyisson. Azonban az öreg Andrányi Károly rábeszélésére a város közigazgatásához lépett, és mint aljegyző kezdte működését. Csiky Károlynak árvaszéki ülnökké történt megválasztása után adóügyi tanácsos lett, Urbányi János nyugalomba vonulása után pedig, 1900-ban a város rendőrkapitányává neveztetett ki. 1900. december 3-án ünnepelte meg köztisztviselői működésének huszonöt éves jubileumát, s ekkor egy tisztviselőtársai, mint az egész aradi társadalom, s annak testületei lelkes ovációkban részesítették.

Mint főkapitány, valóságos ujjászervező munkát végzett a közbiztonság terén. Szigorúsága mindenki előtt ismeretes, de nem ke-

vésbbé köztudomásu, hogy jó szíve van, s az ügyefogyottak, elhagyottak ügyét hivatalos hatáskörében mindig felkarolta. Az ő rezsimje óta Aradon nagy mértékben rendeztetett a szegényügy. Az ő buzgókodásának köszönhető, hogy az aradi rendőrség működésével a község meg van elégedve. Bejelentő hivatalát mintául veszik a vidék összes városai; a piac-ügy rendezve van; a cselédkérdést a cselédmenedékház utján akarja a főkapitány szervezni, a melynek tervén évek hosszú sora óta dolgozik; mint az iparhatóság feje fontos szolgáltatokat tett a hazai és különösen a helyi iparnak. Pedig, hogy a kis létszám és az egyéb eszközök hiánya miatt mennyi nehézséggel kell küzdenie; csak az tudja, a ki ismerős a rendőrség belső életével.

Hivatalos működése mellett a társadalomban is kiváló tevékenységet fejt ki. Elnöke az aradi polgári jótékony egyesületnek, Arad legrégebbi humánus egyesületének; egyik alapító tagja és tíz éven működő tagja volt az aradi önkéntes tűzoltó egyesületnek, az Aradi Első Takarékpénztár részvénytársaságának elnöke, s az Aradmegyei Takarékpénztár felügyelő bizottságának tagja.

A kitüntetésről a főkapitányt Urbán Iván főispán ma délelőtt átiratban értesítette. A kitüntetés átadásának időpontja még nincs megállapítva, de valószínű, hogy az ünnepies formában fog megtörténni. Ma délután, hogy a hivatalos lap révén a kitüntetésnek híre ment nagy számmal keresték föl a gratulálók a főkapitányt.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Péntek: Koldus és királyfi, operette. (Páratlan bérlet.)
Szombat: Koldus és királyfi, operette. (Páros bérlet.)

* Vasquez grófné Aradon. Február 8-án, hétfőn egyetlen estén fog vendégszerapelni az Aradi Nemzeti Színházban Vasquez Molina Itália grófné, a budapesti m. kir. Opera első énekesnője. Egyik legjobb szerepét, legbrilliansabb énekművét, a Trobadour Leonoráját fogja énekelni. A kiváló művésznő egyik leghivatottabb interpretálója Verdi muzsájának az egész zenei globuson, s akik Leonoráját hallották, azok csak az ő nevére esküsznek. Vasquez grófné az egy fellépésért 800 koronát kap, így az előadást bérletszűnetben, felemelt helyárrakkal tartják meg.

Gyilkos szerető.

(Családi dráma Lippán.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 4.

Eivetemült kegyetlenséggel ölte meg tegnap Lippán egy legényember a szeretője urát. Tettenek végrehajtásában az asszony is segédkezett neki; a gonosztevők azonban hamarosan kézrekerültek és most már fogságban is vannak. A véres esetről lippai tudósítónk az alábbiakat jelenti:

Pankovits György lippai gazdaembert tegnap reggel borzasztóan megsebesítve találták ágyában. Hasán hatalmas szurás. nyomai látszottak és az egész gyomra ugyszólván fel volt hasítva. A szegény ember teljesen eszméletlenül feküdt az ágyában és haláláig, amely ma reggel következett be, egy pillanatra sem tért magához. A meggyilkolt ember harmincnégy éves, erőteljes férfi, egy gyermek apja.

A meggyilkolt ember felesége már régebben szerelmi viszonyt folytatott Dimistru György

huszonnégy éves legényemberrel. A férjnek tudomása volt arról, hogy a legény sokat legyeskedik az asszony körül s emiatt több ízben nagy perpatvar is volt közöttük. Természetes tehát, hogy a gyilkosság gyanuja mindjárt a legényre esett és hogy az a vizsgáló bizottság, amely ma Lippára ment, elsősorban a legényt fogta vallatóra.

A vizsgálat megejtésére *Kotócs Pál* vizsgálóbíró, *Lázár* alügyész, *Szigethy* Henrik törvényszéki és *Maczky* kerületi orvos szálltak ki Lippán.

A vizsgálat folyamán tényleg alapos gyanuok merültek fel arra nézve, hogy a legény az asszonnyal egyetértve ölte meg *Pankovits* o. en súlyos gyanut több bizonyíték is támogatta, úgy, hogy *Dimitru Györgyöt* és *Pankovits Györgynét* még ma letartóztatták és bevitték Temesvárra, ahol ügyük befejeztéig vizsgálati fogságban maradnak.

Csontos Mihály bűnlajstroma.

(Többszörös rablégyilkosság.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 4.

Budapestről táviratozza tudósítónk: *Csontos Mihály* Miksa urasági inas, akit a buda-kezi csendőrség több rablás gyanuja miatt elfogott, ma a rendőrségen *Bónis* István rendőrfogalmazó kihallgatta. *Csontos* töredelmesen bevallotta, hogy az *Isaszegen* és *Aszódon* elkövetett rablásban részes.

A rendőrség most azon fáradozik, hogy *Csontos* teljes bűnlajstromát egybeállítsa. A detektívtestület egyre gyűjti az adatokat, hogy a veszedelmes emberre rábizonyítsa a *Boda* István pénzeslevélhordó ellen elkövetett merényletet. *Csontos* tagadja ugyan a vádat, de több körülmény ellene szól.

Csontos a merénylet idején az Őrszágház-utca 18. számú házában lakott. *Bodros Gizella* nevű kis leány, aki egy lakásban lakott *Csontos*-szal, azt vallja, hogy *Csontos* egy szerdai napon *havelokban* távozott hazuról. Amikor visszatért, nagyon izgatott volt és többé nem is vette fel a *havelokját*. Ezután három-négy napig ki sem mozdult a lakásból. Később sok pénzt láttak nála és elegáns ruhákban járt.

Ezenkívül a rendőrség több alapos gyanuok folytán *Csontos* gyanúsítja azzal is, hogy az ősszel ő ütötte le *Török villamos kalauzt* *Szent-Lőrincen*, akit ki is rabolt. A veszedelmes ember kihallgatását folytatja a rendőrség.

Egy későbbi tudósítás jelenti: *Csontos* következetesen tagadja, hogy ő követte volna el a *Boda* levélhordó elleni merényletet. A kihallgatás több órán át folyt. *Csontos* minduntalan azt hangoztatta:

— Hagyanak békén, ahhoz nekem semmi közöm sincs. Az igazi tettes annak idején majd jelentkezni fog . . .

Az isaszegi postarablást ismételtén beismerete. Mikor megmondották neki, hogy valószínűleg akasztófára fog jutni, hirtelen elkomorodott. Egyébként cinikusan viseli magát. Azt vallja, hogy előszeretettel olvasott rabló történeteket s az volt a legfőbb vága, hogy az *Álföld betyárjának* tekintésék. A szeretőjéhez írott levélben ezt a nevet használta: *Bogár Imre* II.

— Ez a leány az oka minden szerencsétlenségemnek. Ő vitt engem a bűnbe. Én akkoriban Temesvárt laktam, ő pedig Nagybecskereken szolgált. Nagyon könnyelmű voltam és rá költöttem minden pénzemet. Mikor a pénzből kifogytam, megloptam a gazdámat. Két esztendőre ítéltek el s ezt a szegedi csillagbörtönben töltöttem ki. Mikor kiszabadultam, munkát ke-

restem, de nem kaptam sehol és loptam újból. Így sülyedtem egyre lejjebb és lejjebb a posványban.

Megkérdezték tőle, akar-e valamit enni?

— Nem — így felelt — nincs étvágyam. Csak cigarettát kérek. A szegény bűnösök „utolsó helyén” bizonyosan fogok kapni cigarettát, azért vágyakozom oda . . .

A kihallgatást, melynek eredményétől sokat várnak, holnap folytatják.

A tisztességes leány.

(Jelenet a bíróság előtt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 4.

A budapesti büntető járásbírósa előtt ma oly pört tárgyaltak, mely rendkívül élénk világot vet a főváros életére. Egy ügyvédjelölt megszólított éjszaka egy leányt az utcán, ki kemény szavakkal elutasította magától, sőt rendőrt is hívott. A fiatal ember tovább is tördözte, mire a leány, ki szívbajos volt, összeesett s rövid időre rá meghalt. A szerencsétlen leány apja feljelentette a merénylőt, kit végre ma a törvényszék — más illő paragrafus híján — becsületsértés címén akart elítélni (szóval pár korona pénzbüntetésre) mire az apa — elkeseredéssel szívében a földi igazságszolgáltatás iránt — visszavonta panaszát, mondván, hogy az a 10—20 korona büntetés, ami a vádlottat sújtania, sem lánya becsületét, sem életét nem adná vissza.

Mély pe spektivát nyit ez az eset fővárosunk szennyes éjszakai életére. Tisztességes leány már alig teheti lábát az utcára kíséret nélkül, mert inzultusoknak van kitéve. És ebben feltétlenül a rendőrség a hibás, mert Budapesten éjszaka és nappal oly gyalázatos utcai élet folyik, hogy ily jelenetek a *Kossuth Lajos-utcán* fényes nappal is megtörténhetnek. De jellemző ez a szomorú eset törvényeinkre is, mely a legföltétebb kincs, a női becsület védelmére ennyi biztosítékot nyújt. Az eset a következő:

Dr. D. K. ügyvédjelölt múlt év április hó 30 án mámoros fővel betért egy *Kálvin-téri* kávéházba reggel négy órakor. Egyszerre csinos leány közeledett a kávéház felé. Gyorsan fizetett s utána iramodott a lassu léptekkel haladó leánynak. Midőn elérte, beszédbe akart vele elegetni.

— Hagyjon el, — könyörgött a leány.

— Szó sincs róla, — felelt *dr. D.*

— Én tisztességes leány vagyok s ha nem távozik tüstént, rendőrért kiáltok.

Az ügyvédjelölt durván rákiabált a leányra, ki tüstént sirógörcsöket kapott. Ez még jobban felizgatta az ügyvédjelöltet s hangos kiabálással a legdurvább sértések özönét zúdította a ketségbesett leány fejére. A nagy lármára végre előkerült egy álmos rendőr is, aki igazolásra szólította fel a dühösen szitkozódó ügyvédjelöltet. Ez feldiktálta nevét a rendőrnek, miközben tovább sértő kifejezések közepette figyelmébe ajánlotta neki a leányt, aki hajnalban ez utcán kóborog s mégis tisztességes leánynak meri magát állítani. — A rendőr, hogy megállapítsa a leány kilétét, hazakísérte őt lakására, hol kiünt, hogy az *J. B.* vendéglősnek a leánya, a ki minden nap kora reggel már kimegy a központi vásárcsarnokba, hol a vendéglős részére szükséges napi élelmicikkeket vásárolni szokta. Most is odaindult, miközben a felhaborító incidens megtörtént. A rendőr átadta a leányt a megrémült szülőknek, akik tüstént orvost hívtak. Az orvos a leány állapotát nagyon válságosnak találta s beszéltette őt a kórház-

ba, hol *téboly tört ki rajta*. A kórházban hete ken át élet- és halálveszedelemben forgott a szerencsétlen leány s midőn a krízis elmúlt, mint gyógyíthatatlan elmebetegét kiszállították a lipómezei tébolydába, ahol csakhamar meg is halt.

Az apa ezután megindította a büntető eljárást az ügyvédjelölt ellen. A királyi ügyészség azonban megszüntette a nyomozást, mert sem a halál okozó súlyos testi sértés, sem pedig a súlyos testi sértés büntette ez esetben megállapítható nem volt. Nem maradt egyéb hátra, mint becsületsértés miatt indítani meg az eljárást s ez ügyben *Nagel* büntető járásbíró a mai napra tűzte ki a tárgyalást.

— Bűnösnek érzi magát? — kérdi a bíró a vádlottól.

— Nem. Én jogosan hihettem a kisasszonyról azt, aminek kifejezést is adtam, mert ma is az a véleményem, hogy tisztességes nő hajnalban nem kóborol egyedül az utcán.

— Az én leányom bevásárlás végett ment ki az utcára. Becsületes és szorgalmas leány volt s kora reggeltől késő estig dolgozott. Egy szegény kis vendéglős nem engedheti meg magának azt a fényűzést, hogy leánya mellé gard des dame-ot fogadjon — szolt a panaszos apa, aki felmutatott a bírónak egy orvosi bizonyítványt, amely igazolta, hogy a leány halálakor is ártatlan volt még.

— Látja — szolt a bíró — ön durván és kiméretlenül sértette meg a szegény leányt, akit halába kergetett. Ajánlom, hogy kérjen bocsánatot az apától.

— Nem kérek — vonakodott a vádlott.

— Kívánja *dr. D.* megbüntetését? — kérdi a panaszosztól a bíró.

A mélyen lesújtott apa így felelt: Az a büntetés, amit a bíróság jelen becsületsértési perben kiszabna, sem leányom becsületét, sem annak életét nekem vissza nem adja már. Az a 10—20 korona büntetés, ami a vádlottat sújtaná, ugy sem büntetés. Visszavonom a panaszomat . . .

Betyárvilág Borosjenőn.

(A gyilkosok és betörők eldorádója.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 4.

A borosjenői csendőrlőrl nem egy hátborzongató leírás jelent meg lapunk hasábjain s most sincs vége azoknak a gáztetteknek, melyeknek feljegyzése emberi kötelesség. Naponként hozza posta levelet a borosjenői emberektől, akik féltik az életüket és egyéb javaikat. Azt hiszik, hogy talán az ottani állapotok nyilvános megvitatása meghozza a régóta kívánt javulást. Szó sincs róla, történt ebben az irányban is már valami, de mégsem annyi, mint a mennyi a közbiztonság teljes helyre állítására elegendő.

A legújabb eseteket a következő levél adja hírül:

Már egy éve annak, hogy *Borosjenőn* özv. *Szav Pálnét* — aki nővérével egy kis szatócsbolt jövedelméből élt — *Bodorló Márton* volt csendőr három revolverdövéssel agyonlőtte. Ez a volt csendőr azóta vigan él világot, táncmulatságokra jár, s réme mindazoknak, akik könnyen hevülő természetűtől félnek.

A nyáron meggyilkolva találták *Borosjenő* egyik legvagyonosabb emberét, *Csul Péter*. Még a borosjenői véredek is tudják, hogy ki a gyilkos, csupán a hivatalos eljárás nyomán nem tudták még kideríteni.

Borosjenőn napirenden vannak a lövöldözések, úgy, hogy az esteli órákban senkinek sem tanácsos az utcán járni. Nevezetes egyéniség *Borosjenőn* *Necza Juon*, *Pejku*, aki már

több mint egy éve hat havi börtönre van ítélve. Ez az ember az elítéltetése óta számtalan betörést és lopást követett el, de még mindig szabadon jár.

A legutóbbi napokban egy borosjenői mézszáros és parasztagdánál betörték és elloptak a boltból illetve kamarából minden található zsírt, húst és lisztet. Midőn a zsandárok a gyánuba vett *Csul* nevezetű parasztnál délután 4 óra felé házkutatást tartandó megjelentek, az illető három lövést tett rájuk, az egyik golyó átfurta a csandór sapkáját, kis hiba hogy halva nem maradt ott. Ez az ember is szabadon és semmi intézkedésről nem hallani.

A múlt éjjel ismét a lövöldözés volt. Ennek aligha áldozata nem lesz egy legény, a kit egy lakodalomban hátba lőtték.

A múlt hónapban betörték az itteni fapargyár hivatalos helyiségébe, a Wertheim kaszát ugyancsak csúfá ttték és miután avval nem boldogulhattak, az egyik hivatalnok asztalának felső lapját feltörték, és az abban lévő 27 kor. 30 fillért és sok egyéb apróságot elvittek. A vizsgálatot ez ügyben a mostani csandór-örsvezető nagy buzgalommal vezette s talán még most is foglalkozik vele, de eddigelé csak nagyon kevés eredménnyel.

SPORT.

+ Minősített football bírók. A magyar labdarúgók körében régóta fölvetődött az a kérdés, hogy a mérkőzések alkalmával kilehet a bíró. Ennek a kérdésnek az elbírálásánál latba esik a személyi garanciákon kívül az is, hogy ki ért annyira a footballjátékhoz, hogy ítéletében mindkét fél feltétlenül belenyúzódnak. A Magyar Labdarúgók Országos Szövetsége legutóbbi tanácsülésén megállapította, hogy kik bírálhatnak a szövetség kötelékébe tartozó csapatok mérkőzésein. Összesen negyvenkét bírót minősítettek, a kik között *Aradról* ott van *Seathmáry János* is, az aradi atletikai klub ügyvezető elnöke is.

Halálba a halál elől.

(Öngyilkos fiatalember.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, február 4.

Egy tizenkilenc esztendő fiatalember ment ma Aradon a halálba, mert reménytelenül beteg volt. Az utóbbi időben valósággal megdöbbentő számmal nő Aradon az öngyilkosságok száma; ez az öngyilkosság már a kilencedik ujév óta. Az eset részletei a következők:

Bartha Kálmán tizenkilenc esztendő fiatalos legény ma az Ujterem utca 28-ik számú házában lévő lakásán föbelötte magát. Reggel tájban leült a szobájában a földre és egy öt-lövetű, tizenegymilliméteres revolverrel halántékra lötte magát. A lövés után kiejtette kezéből a revolvért és hanyat esett. Az öngyilkosságot egész délig nem vették észre. Akkor *Jovanovics Jován*, aki *Barthával* egy lakásban lakott és akinek ajtója az öngyilkos fiatalember szobájába nyílt, épen ebéd közben betekintett a nyitva levő ajtón és észrevette, hogy *Bartha* a földön fekszik. Bement a szobába és zémülten látta, hogy a fiu vértócsában holtan, összezuzott agyvelővel fekszik a padlón.

Rögtön értesítette a rendőrséget, ahonnan *Vidéky Gusztáv* incpekiós rendőrtiszt és *Prohászka László* kerületi orvos mentek ki a helyszínére. Az orvos már csak a beállított halált konstatálhatta. A földön talált revolverben három golyó volt, kettő pedig a szobában lévő széken hevert. A revolverben lévő három töltés közül az egyik ki volt löve, ezzel ölte meg magát a szerencsétlen fiatalember, akinek agyát teljesen szétroncsolta a belehatolt golyó.

Az öngyilkosság okát, miután *Bartha* sem levelet nem hagyott hátra, sem végzetes tervről senkinek nem szólt, egyelőre nem lehet biztosan tudni. Azonban a meghalt fiatalember holmijai között egy orvosságos üveget találtak, amelyben tüdővész elleni orvosság volt. Ezen a nyomon elindulva, a rendőrség kiderítette, hogy *Bartha* súlyos beteg volt, akiről az orvosok már le is mondtak.

Bartha régebben *Jäger József* aradi asztalosmester műhelyében dolgozott, de elhatalmasodott betegsége miatt az utóbbi időben kimaradt a műhelyből, és nem is keresett új állást. Apjának nem akart terhére lenni, betegsége is végleg elkésztette, és valószínűleg ezen lelkiállapot hatása alatt választotta a halált menedéknek.

Az öngyilkosságról értesítették *Mezőbánd* községet, ahol az elhunyt apja tanító. Az értesítést azzal a kéréssel táviratozták meg a községnek, hogy tapintatosan adják tudtára a szerencsétlen apának. Az elhunyt rendes, derék fiatalember volt, akinek holmiját, ruháit a legnagyobb tisztaságban és rendben találták.

Bartha holttestét az alsó temető halottsházába vitték, ahonnan holnapután délután fogják eltemetni.

HIREK.

Automobil a vasutakon.

— Üzem és forgalom. —

Arad, február 4.

Helyi érdekű és közuti vasutaink történetében az 1902. év fordulópontot jelent. Ebben az évben nyert első ízben alkalmazást vasutainkon az *automobil-üzem*, a mely az eddigi tapasztalatokból ítélve, hova-tovább jelentékeny szerepre tarthat számot közlekedésünk szervezésében és reorganizálásában.

Az „Ujság” *Automobilizmus a magyar vasutakon* cím alatt mai számában hosszasan foglalkozik az automobil-rendszerek izemképességének elbírálásával s e cikk keretében az *Alföldi első gazdasági vasut* és az *Arad-csanádi egyesült vasutak* vonalain szerzett tapasztalatokból az alábbi összehasonlító adatokat közli:

Az alföldi első gazdasági vasut — melynek elnöke *Vásárhelyi Béla* főrendiházi tag, igazgatója pedig *Sármazey Endre* 1899-ben még gőzmozdonnyal tartotta fenn üzemét. Abban az időben kilométerenkint 50 fillér üzemköltséggel működött, tarifája a III. osztályban kilométerenkint 5 fillér volt. Szállított átlag havonként ezer utast 600 korona bevételi átlaggal.

Az automobil-üzem mellett az üzemköltség kilométerenkint 20 fillére redukálódott. Tarifáját fokozatosan km.-ként 1 fillerre mérsékelte, és ily körülmények között 1903-ban az utasok száma havonként 10—12 ezerre, a havi bevétel átlag pedig 4000—4500 koronára emelkedett.

Ma már ez a vasut öt motoros kocsit tart üzemben, a melyek szükség esetén pótkocsikkal is közlekedhetnek.

Második vasutunk volt, a mely az automobil-rendszert meghonosította: az arad-csanádi vasut. Itt egy *De Dion* és egy *Daimler* rendszerű kocsival indult meg a forgalom. Az utóbbinál első hetekben igen gyakori volt a forgalomzavar. Mindazonáltal a vasut múlt év július 1-éig oly eredményeket ért el, hogy ekkor már egy második *De Dion*-motort helyezett forgalomba.

A két *De Dion*-kocsi a múlt év március 15-től és illetőleg július 1-től kocsinként 5000 km. átlaggal az év végéig 77.450 km.-t futott

be. Szállítottak összesen 144.980 utast, 71.695 k. bevétellel. Az üzemköltség kilométerenkint átlag 21¹⁰/₁₀ fillér, a bevétel pedig átlag 66⁵/₁₀ fillér volt.

— Az aradi utcai csata. Az *Asztalos Sándor társaság* az alábbi felhívást teszi közzé: Szomorú történelmi emlék napja városunknak 1849-iki év február hó 8-ika. Sok magyar honvéd vére hullott Arad védelméért az anya földre, s sok igaz magyar lélek szállott az nap az egek urához, melyet a vad csorda, mely városunkat megtámadta, kioltott. Hazafiúi szent kötelességünk azon hazafiak emlékéért kegyeletben tartani, s emlékéért ezen ragy napnak megörökíteni. Felkérjük tehát a városunkban lévő összes egyesületeket, társulatokat és a nagyközönséget, hogy ezen nap ünnepségében részt vegyenek, hogy azok iránt, kik városunkat megvédelmeztek s annak feldulását megakadályozták, tiszteletünk és hálánkat miképpen leróhassuk. Vegyünk részt mentől tömegesebben a gyászistenít-szteleten s csatlakozzunk azon menethez, mely az ó-temetőben lévő honvéd síremlék megkoszoruzására kivonul. Mutassuk meg ezen tettünkkel, hogy Arad város közönsége nem volt, s nem lesz soha háládatlan azok emléke iránt, kik őt a válságos helyzetben megmentették. Az ünnepi istentisztelet f. é. február hó 8-án d. e. 10 órakor lesz, ennek befejezése után kivonulás az ó-temetőbe. Felhívjuk egyszersmind társulatunk tagjait ezuton is, hogy ugy az istentiszteleten, mint a kivonulásban feltétlenül részt vegyenek. Gyülekezési hely: Vas-kávéház. Idő délelőtt fél 10 óra.

— *Tisza István és Szápáry. Bécs*-ből táviratozzak: *Tisza István* gróf miniszterelnök a jövő hét szerdáján megszakítja bécsi tartózkodását és egy napra Budapestre utazik, a hol néjével együtt *estélyt* ad. A miniszterelnök aztán csütörtökön visszautazik Bécsbe és részt vesz a delegációk további ülésén. Egy másik bécsi távirat jelenti, hogy a király ma kihallgatáson fogadta *Szapáry Gyula* grófot, a magyar delegáció elnökét.

— A talpasi katonák itthon. Az aradi háziezred egy százada, mely *Garzarolli* kapitány vezénylete alatt a múlt hónap közepén vonult ki karhatalomként Talpasra, az ott készülöben volt zavargás elfojtására, ma este a hét órai vonattal tért haza. A karhatalom kintléte alatt a községben semmi olyan mozgalom nem fordult elő, mely a fegyveres erő alkalmazását kívánta volna, hova a katonák hazajövele után is csend lesz e Talpason, az a jövő titka. Epen tegnap jelentek meg a lapokban olyan tudósítások, amelyek a talpasi békét nagyon is ideiglenesnek festik, még pedig olyan ideiglenesnek, amely a katonaság elvonultatásával fogna véget érni. Erre való tekintettel a Talpasról megjött század a várban még néhány napig készenlétben marad.

— Póttartalékosok az aradi várban. Az aradi várban két nap óta valóságos ujonc-kiképzés folyik. A napokban bevonult póttartalékosokat fogták abrikolás alá, mert a két év előtt nyolc hét alatt kiképzett baka sokat felejt. A berukkolt póttartalékosok száma elég tekintélyes: háromszázhatvan körül jár a számuk, a mennyiben egy-egy századhoz körülbelül harmincat osztottak be. Ezáltal tehát öt-hatször annyi rezervistát hívtak be, mint az első alkalommal.

— Két karrier Két előkelő aradi családnak idközben a fővárosba elszármazott tagjáról érkezett ma haza kellemes hír. Mint velünk közlik, a *Pesti hazai első takarékpénztár-egyesület*

igazgatósága tegnap tartott ülésében ifj. *Walder Gyula* cégvezető-főtárgyvezető igazgató-helyettesé nevezte ki, *Szilágyi Arthur dr.-t* pedig bevásároltatta az igazgató választmányba. Ifj. *Walder Gyula* fia az aradi közélet egyik tekintélyes tagjának, *Walder Gyula* törvényhatósági bizottsági tagnak, *Szilágyi Arthur dr.* pedig *Szilágyi Ede dr.* volt aradi, jelenleg budapesti ügyvédnek és aradvárosi törvényhatósági bizottsági tagnak.

— **A kabinetiroda német átirata.** *Návay* László aradvárosi alispán a „Magyarország” ma esti számában nyilatkozatot tesz közzé, mely szerint a kabinetiroda német átirata nem a vármegye közönségéhez, hanem ő hozzá, mint alispánhoz volt intézve. Tény az, — mondja a nyilatkozat — hogy mivel a német nyelvű átiratot sérelmesnek találta, azt indítványozta a törvényhatósági bizottságnak, hogy a sérelem ellen írjon fel a törvényhozáshoz. Ezen indítványomat — folytatja *Návay* — fogadta el a törvényhatóság, de azon közbevetett indítványt, hogy az egész átiratot utasítsa vissza, nem fogadta el. A bizottság helyeslőleg tudomásul vette azon eljárásomat, hogy a német nyelvű átiratban folyósítani kért kegydíj kiutalását nem tettem függővé gravamenünk elintézéséértől.

— **A pénzügyi bizottság ülése.** Aradváros pénzügyi bizottsága holnap, péntek délután 5 órakor ülést tart. Targyalás alá kerül az árvaszék és a tanács előterjesztése a város által kiadott kölcsönök kamatának leszállításáról.

— **Az orosz hadihajók a tengeren.** *Londonból* jelentik: A Reuter ügynökség ma azt a jelentést kapta Tokióból, hogy az összes orosz hadihajók — a javítás alatt levők kivételével — Port-Arturban tengerre szálltak. Az utirányuk ismeretlen.

— **Dallos Elekne temetése.** Ma délután három órakor temették el *Dallos Elekne* született *Kaizler Amáliát* az Eötvös-utca 5 szám alatti gyászszertartást *Novák Adorján* minorita áldozár végezte. A temetési menetben ott láttuk a hadikhuszárezred egész tisztikarát *Lázár Frigyes* ezredes, ezredparancsnokkal és *Institoris Kálmán* polgármesterrel az élükön Aradváros minden rétegének képviselőit. Ott voltak *Barabás Béla* és *Salacz Gyula* országgyűlési képviselők, és az aradi városi és állami hivatalok vezetői. A négylovas gyászkozsú tömördek koszoru borította a súlyos érckoporsót. A koporsót a felső temetőben levő családi sírkertben helyezték örök nyugalomra.

— **Kubelik birtokot vett.** *Prágából* táviratozzák: *Kubelik János* 560.000 koronáért megvásárolta a Csehországban fekvő *peichori* birtokot.

— **Aranylakodalmom.** Ritka szép ünnepet ül e hó tizennegyedikén *Hajabács János gyoroki* lakos, aki e napon tartja házasságának ötven éves évfordulóját. *Hajabács*, aki évek hosszú során volt Gyorokon községi bíró, és csak két-három éve vonult nyugalomba, az egész környéken általános szeretetnek örvend. Aranylakodalmán a község lakói és nagyszámú családja élénk ovációkkal fogják a derék embert ünnepelni.

— **Uj hid és utépitések Aradmegyében.** Az aradi m. kir. államépítészeti hivatalnál a folyó évre következő nagyobb építkezések vannak tervbe véve: *A bokszeg-beéli* th. közuton levő *bokszegi Köröshid* újbólépítése végleges szerkezettel, a *debrecen-fehértemplomi* állami közuton levő *kisjenői Köröshid* építése végleges szerkezettel, a *pécskai, kurticsi, új-szent-annai, pankotai, borosjenői, kisjenői* és *eleki* vasúti állomásokhoz vezető közutaknak kőburkolattal való ellátása. Az államépítészeti hivatal által készített tervek és általában a műszaki műveletek még jóváhagyva nincsenek. Az összes építkezések nyilvános verseny útján lesznek kiadva. A *kisjenői-ágyai* községi közlekedési közut műuttá alakítása 40.000 korona költséggel már be van fejezve.

— **A villamos vezeték kiterjesztése.** *Arad város mérnöki hivatala* ma jelentést tett a tanácsnak a felől, hogy az aradi villamos társaság vezetőkei a szerződés értelmében bizonyos számú wattfogyasztás biztosítása mellett miként kellene a város azon részeire is kiterjeszteni, ahol eddig villamos még nem volt. A jelentéssel a szombati tanácsülés foglalkozik.

— **Az Aradi Polgári Takarékpénztár** a múlt hó 31-én tartott rendes évi közgyűlés határozata értelmében a következő jótékonycélu és közhasznú intézményeknek juttat adományokat:

Vidéki hírlapírók orsz. szövetségének aradi választmánya, Kossuth-szobor alap, Aradi tanítótestületi segélyalap, Tanítóképzési segélyegylet, Ev. ref. szegény- és árvaalap, Izr. kiházasító-egylet, Első aradi betegsegélyző és temetkezési-egylet, Munkás rokkant- és nyugdíjalap, Kereskedelmi akadémiai segélyegylet, Ev. ág. templomépítő alap, 48-as honvédegyelet, Polgári jótékonyegylet, Izr. jótékonyegylet, Népkönyha, Kere kedők köre, Ipsros ifjak önképző-egylete, Gymn és reálisk. ifj. segélyegylet, Arad és vidéki tanító egylet, Iparos rokkant-alap, Polgári jótékony nőegylet, Izr. jótékony nőegylet, Szegény tanulók egylete, Aradi tornaegyesület, Chevra Kadischa, Aradi zsidó koma-egylet, Fehér Kereszt lelencház egyesület, Vörös Kereszt egyesület, Kereskedő ifjak betegsegélyző-egylete, Polgári leányiskola segélyegylete, Aradi nemzeti szövetség, Kossuth Lajos betegsegélyző és temetkezési egylet, Aradmegyei jegyzők nyugdíjalapja, Fa- és fémipariskola, Magyar nyelvtanító és betegsegélyző-egylet, Hivatalszolgák egylete, Kőműves segédek önképző-egylete. Ezekon kívül azonban az év folyamán is számos esetben gyakorolt adományaival jótékony-ságot a Polgári Takarékpénztár.

— **Az anyakönyvvezetők köréből.** A belügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Arad vármegyében a *kisjenői* anyakönyvi kerületbe *Barna Elemér* helyettes jegyzőt anyakönyvvezetővé nevezte ki és őt a házassági anyakönyv vezetésével és a házasság kötésnél való közreműködéssel is megbízta.

— **A katonatisztek bankja.** Bécsből jelentik, hogy *Wrede* Alfréd herceg a Neues Wiener Tagblatthoz nyilatkozatában *megcáfolja* egyes lapoknak azt közleményét, hogy ő alapítani készül egy katonatiszti bankot, amelynek főrésztvényese a király, illetőleg az uralkodóház családi alapítványa. A hír valószínűleg abból eredt, hogy ő az elnöke a bécsi *Nort* takaré- és hitellegyletnek, mely főfeladatául tűzte ki, hogy a tisztikar hitelviszonyait rendezze és könnyítse.

— **A pozsony-bécsi villamos.** *Bécsből* jelentik, hogy *Körber* osztrák miniszterelnök ma egy küldöttséget fogadott, mely a tervbe vett *pozsony-bécsi villamos vasut* ügyét sürgette meg. A miniszterelnök megígérte, hogy a terv megvalósítására minden lehető el fog követni.

— **Revolverlövés a színházban.** *Szalonikiból* táviratozzák, hogy az ottani Eden-színházban ma este izgalmas jelenet játszódott le. A *Bessa* (vərbosszu) című drámát adták, amelyben egyik színésznek a szerep értelmében le kell szurni ellenfelét. Mikor ez a nagy jelenés elkövetkezett, egyik emeleti páholyból kihajolt egy fiatal albán revolverrel hadonázva kezében, tele torokkal kiabált a színészre:

— Rajta, ne tétovázz! Hajtsd végre a bessát!

A színházban óriási pánik keletkezett. A színészek megdermedve álltak, a közönség sorából többen távoztak. Erre az albán *kétszer egymásután a színpadra lépett*, de szerencsére senkit nem talált. Rendőrök rohantak fel a páholyba és a lövöldözöt letartóztatták. Ugy látzik, az albán az előadás izgalmaiból megőrült, mert mikor a rendőrségre vitték, egyre azt hajtogatta:

— A gyáva! Nem merte végrehajtani a bessát!

— **Halálozás.** *Páfy* Károly szabadságharcú közharcos élte 78-ik évében elhunyt. A boldogult részt vett az aradi 29-ik zászlóalj alatt küzdött összes csatákban. Temetése péntek d. u. 3 órakor lesz a Kossuth-utca 46-ik számú házból.

— **Alice hercegnő törvénytelen gyermeke.** *Drezdából* táviratozzák, hogy *Schönburg-Waldenburg* Ernő herceg és a kocsisával megszökött *Alice* hercegnő házassági póre még most sem ért véget. A herceg családja most megtámadta *Alice* hercegnő egyik gyermekének törvényességét, azt állítván, hogy a gyermeknek nem a herceg az atya, a miért is az örökségből kiakarják zárni. A pört *Drezdában* már megindították.

— **Uj építőmester.** Az Építőmesteri képzettség megvizsgálására szervezett bizottság *Biró* Ernőnek (Arad), a január hó 26-án letett szakvizsgálat alapján, a képesítő bizonyítványt kiadta.

— **Vörös kardpárbaj** folyt le ma Budapesten *L. A.* aljárásbíró és ifj. *M. J.* között. A párbaj, mely az Opera-bálon történt szóváltásból keletkezett, az aljárásbíró súlyos megsebesülésével ért véget.

— **A főpolgármester mint szénszállító.** *Budapestről* jelentik: A főpolgármester barátjai, akik telefonon is szoktak néha vele beszélni, az utóbbi napokban meglepetéssel veszik észre, hogy a főpolgármester a hívásra azt feleli:

— Kérem, itt a főpolgármester beszél, nem a szenes.

Ennek a furcsa feleletnek az a magyarázata, hogy a főpolgármester telefonjának száma 739, valamelyik szénkereskedőé 239 és ezt a két számot a telefonkiszasszonyok csodálatos következetességgel mindig összetévesztik.

— Ha szénkereskedésem volna — így mondja a főpolgármester — nagyon jól ment volna az üzletem; de így ez a kis tévedés még pénzembe is került.

Ennek meg ez a története: Szól a telefon; a főpolgármester fogja a hallgatót és máris azt akarja mondani, hogy nem a szenes, mikor a másik fél hirtelen eléje vág:

— Kérem, itt *Küry Klára*; küldjön hat zsákkal, kedves!

— Milyent kérem?

— No hallja, des, tudhatná már, porosz nagy darabokban.

— A nagysága magyar énekesnő léteére tán magyar szénne is fűthetne?

— Hallja, édes, maga szemtelen, küldjön amit rendelék és ne nyelveljen; érti, édesem?

— No jó, majd küldünk.

A főpolgármester ezután elküldte legényét a szeneshez, hogy rendelje meg a hat zsák szenet, illetőleg menjen a szenessel együtt fel *Küryék*hez és adja át a következő kísérő levelet:

Igen tisztelt művésznő!

A legényem ime viszi a hat zsák porosz szenet; azért pedig ne tessék haragudni, hogy a magyar főváros főpolgármestere létemre magyar szenet ajánlottam. Miután állandóan mégsem vállalkozhatom szénszállításra, tisztelettel figyelmeztetem a telefonutasításra, hogy a kétszázat úgy kell mondani: kéttőszáz, nehogy a hétszázal összetéveszték. Közcsókomat a bájos mamának, hazafias üdvözléssel hódoló híve *Márkus József* s. k. főpolgármester.

Küry Klára előbb nagyot nézett, majd nagyot nevetett, azután elővette legujabb kabinetalaku arcképét és ráírta: „A legdallásabb magyar szeneslegény bájos nejének, *Márkus József*né ő méltóságának szeretetteljes kézcsókkal *Küry Klára*”.

Eljegyzés. *Sziklai* (Josefovits) Albert petrozsényi mozdonyvezető eljegyezte *Csanád-Palotán* *Leipnik* Ernesztin kisasszonyt.

— **Nagy sikasztás egy betegsegélyző pénztárban.** *Kassáról* táviratozzák, hogy az ottani kerületi betegsegélyző pénztárban nagy sikasztásnak jöttek a nyomára. *Kunai* Emil pénz-

táros és Gönczi Adolf ellenőr már évek óta dézsmálták a pénztár vagyonát. Az elsikkasztott összeg nagyságát megalapítani nem lehetett, mert a sikkasztók könyveket egyáltalán nem vezettek, hanem csak egyes, különálló lapokra jegyezték fel a tagok tartozásait. A két sikkasztó eddig már 340.473 korona elsikkasztását már beismerte. Kunait a rendőrség ma délután letartóztatta és átkísértette az ügyészség fogházába. Gönczit egyelőre szabadlábon hagyják. A rendőrségen egy régebbi ügy miatt is folyik ellenük eljárás. A pénztár igazgatósága ma délután ülést tartott, melyen a sikkasztással is foglalkozott.

— **Uj jegyzői lak Barakonyban.** Barakony község elöljárósága egy 11448 kor. 35 fillér költséggel engedélyezett új jegyzői lak építési munkálatának vállalkozás útján leendő biztosítása céljából Barakony községében 1904. február 9-ik napján d. e. 11 órakor nyilvános szóbeli árlejtést tart.

— **Vasuti szerencsétlenség Amerikában.** Halifaxból táviratozzák, hogy a Boston és Montreal között közlekedő interkolonális vasut negyven mértföldnyire Halifaxtól kisiklott. A szerencsétlenségnek két halálos és husz súlyos sebesültje van.

— **Felpozított katonatiszt.** Lembergől írják, hogy odaérkezett varsói jelentés szerint egy orosz-lengyelországi helyőrségben polgárok arcürittek egy orosz tisztet. Erre a tisztet parancsot kaptak, hogy az utcán töltött revolverrel és élesre fent karddal járjanak. A bántalmazott orosz tisztet hadbíró elé állítják, mert nem védte magát az inzultálásakor.

— **Szoba illatok a legfinomabb minőségekben.** 1 üveg 70 fillér Vojtek és Weisznál Aradon. 44

A hadügyminisztérium sajtópöre.

(Esküdtbíróági fő tárgyalás.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, február 4.

A „Magyarság” című lapban Nadányi Emil budapesti hírlapíró „Nagy visszaélés a katonai szállításoknál” cím alatt egy cikksorozatot írt, amelyben azt igyekszik kimutatni, hogy a katonai szállítások körül nagy visszaélések történnek, leleplezéseket közöl a cs. és kir. közös hadsereg élelmezési raktárainak főnökségéről, mint a közös hadsereg önálló részéről. Egyes zabszállítási üzelmekről közöl részleteket. Különösen rámutat arra, hogy *Taussig & Shöne*, a ki a k. u. k. Hoffliferant a katonai Verplegs-magazinokat zabbal látja el, április hatodikán a brucki magazinnak négy vagon zabot szállított és hat vagonnak tüntette ezt föl. Végül hangsúlyozza, elvárja a hadügyminisztériumtól, hogy szigorú vizsgálatot indít. A hadügyminisztérium ezt meg is tette, azonban a vizsgálat az élelmezési raktár főnöksége ellen semmiféle konkrét vádat nem látott beigazolvva és felhatalmazta a budapesti királyi ügyészséget, hogy Nadányi ellen sajtó útján elkövetett rágalmozás címén tegyen följelentést.

Ma tárgyalta az ügyet a budapesti büntetőtörvényszék, mint esküdtbírói ügyet Zsitvay Leó kuriai bíró elnöklése alatt. A közvédat d. e. Magyar István királyi ügyész képviselte; a védelmet dr. Káldor Gyula látta el.

Az esküdtek kisorsolása után a bíróság a vádlottat hallgatta ki. N. dányi kijelenté, hogy a cikket ő írta és elvállalja érte a felelősséget. A cikkhez az adatokat egy jó barátja adta neki, aki szállítási viszonyokra teljesen ismerős és akinek jóhiszeműségében, igazságérzetében teljesen megbizik. Megjegyzi, hogy ő cikkével nem a katonai élelmezési raktár főnökségét, hanem magát a *Taussig & Shöne* szállítócéget támadta és pedig joggal, mert ez tényleg nagy

visszaélést követett el, oly módon, hogy kijátsozta a katonai hatóság ellenőrzését. Hogy a cég is sértve érezte magát, bizonyítja az a körülmény, hogy ugyanezen cikksorozat miatt *Tausigék* is sajtópört indítottak ellene. Amennyiben azonban az élelmezési raktár főnöksége mégis sértve érzi magát, ezt sajnálja és bocsánatot kér.

A vádlott kihallgatása után Káldor dr. védő arra kérte a bíróságot, hogy az esküdtek meghallgatása nélkül mentse föl a vádlottat, mert a felbatalmazást nem a hadügyminiszter adta meg az ügyészségnek, hanem az élelmezési raktár főnöksége, ez pedig nem katonai hatóság és így a felbatalmazás megadására jogosulatlan. Minthogy pedig nincsen vád, az eljárást meg kell szüntetni.

Magyar István dr. ügyész azt feleli erre, hogy aki nem tud arabusul, ne beszéljen arabusul. Ha a védő nem ismeri a katonai hatóságokat, ne állítsa azt, hogy az élelmezési raktár főnöksége, a hadbíró nem tagja ennek.

Káldor azzal ríposztiroz, hogy habár az ügyész olyan leckéztető hangon beszél, mint egy kiszolgált bur generális, neki van igaza és a törvényszék döntését kéri.

A bíróság visszavonult tanácskozni, hogy a vitás kérdésben meghozza határozatát. A határozat az volt, hogy a tárgyalás folytatandó.

Hosszu tárgyalás után az esküdtszék felmentő verdiktet hozott s így a törvényt alkalmazó bíróság Nadányit felmentette a vád és következményei alól.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Az alügyészi állás. *Lehrmann* Viktornek törvényszéki bíróvá történt kinevezése folytán az aradi kir. ügyészség egy alügyészi állása megüresedett. Erre most hirdeti meg *Sávell Kálmán* nagyváradi kir. főügyész a pályázatot. Az állás 2200 korona fizetéssel és 600 korona működési pótlékkal van javadalmazva. A pályázat határideje két hét.

§ Uj törvényszéki aljegyző. A hivatalos lap mai száma közli, hogy az igazságügyi miniszter *Seybold Kálmán* dr. budapesti kir. büntető törvényszéki joggyakornokot az aradi kir. törvényszékhez aljegyzővé nevezte ki.

VÁROS ÉS MEGYE.

Aradváros közgyűlése.

— A tárgysorozat. —

Folytatólagos sorrendje az Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottságának 1904. évi február hó 10-én délután 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak.

18. A székes főváros közönségének átirata az építő iparosok követelésinek, valamint a munkások béreinek biztosítására vonatkozó új törvény elkészítése iránt. 19. Esztergomvármegye közönségének felirata, a 7—15 év közötti elhagyott gyermekek gondozási költségeinek az állam által való viselése tárgyában. 20. Abauj-Torna megye közönségének felirata, a hadsereg lószükségletének sikeresebb beszerzése céljából a loavató bizottságok és a csikótelepek szaporítása tárgyában. 21. Strasser Károly végrehajtó kérvénye négy heti szabadságidő engedélyezése iránt. 22. Müller Károlyné született Gruber Mária kérvénye szülész női oklevelének kihirdetése iránt. 23. Özv. Vataj Istvánné nyugdíj iránti kérvénye.

NAPIREND.

Február 5. Péntek. Róm. kath. naptár: Agóta — Protestáns naptár: Agóta. — Görög-keleti naptár (január 23.): Kelemen. — A nap két 7 óra 8 perccor, nyugszik 4 óra 48 perccor.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnap-

pokon zárva. Helyiség: Erekllyemuseum helyisége mellett ülésterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Enyhe, északon, nyugaton elvélve csapadék.

Február 5. A pénzügyi-bizottság ülése délután 5 órakor (Városház).

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **Az aradi közuti vaspálya és téglagyár részvénytársaság forgalmi kimutatása 1904.** január 16-tól 31-ig. Személyszállítás 1904. január 16-tól 31-ig 16384 személy, bevétel 4111 korona 40 fillér, 1904. január 16-tól 31-ig 12903 személy, bevétel 3499 korona 40 fillér, 1904. január 1-től január 31-ig 32387 személy, bevétel 7259 korona 60 fillér, 1903. január 1-től január 31-ig 27952 személy, bevétel 6481 korona — fillér. Teherszállítás 1904. január 16-tól 31-ig 1756770 klg., bevétel 1943 korona — fillér, 1903. január 16-tól 31-ig 1920880 klg., bevétel 2113 korona 60 fillér, 1904. január 1-től január 31-ig 3215070 klg., bevétel 3608 korona 19 fillér, 1903. január 1-től január 31-ig 3851590 klg., bevétel 4286 korona 97 fillér.

— **Fizetésektelenségek.** A bécsi Creditoren Verein a következő fizetésektelenségekről tesz jelentést: *Sojats Gyuró, Ogulin.* — *Dániel Gyula, Kle-nóc.* — *Kálnoki Gyula, Budapest* — *Jovanovits Mihajló, Nisch.* — *Reiter Lajos, Nagy Károly.* — *Mandelbaum Mór, Alsó-Lendv.* — *Feleki Miksa, Sarajevó.* — *Schütz Gusztáv, Gyula.* — *Poit-ner Anna, Salsburg.* — *Holan Adolf, Neu-Paka.*

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Február 4. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felüli súlyban 118—120 fillérig; öreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felüli súlyban 122—123 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogramm-ig terjedő súlyban 122—123 fillérig; fiatal könnyű páronként 250 kilogramm-ig terjedő súlyban 122—123 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogramm felüli súlyban 120—122 fillérig; közép páronként 240—260 kilogramm-ig terjedő súlyban 119—120 fillérig; könnyű páronként 240 kilogramm-ig terjedő súlyban 117—119 fillérig.

Sertéselészék: Február 1. napján volt készlet 19,932 darab, február 2. napján főlajtatott 2492 darab, február 2. napján elszállított 1030 darab, február 3. napján maradt készlet 21,344 darab.

A hízott sertésüzlet irányzata: Változatlan.

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1904. évi január hó 1-től. —

ARADROL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Gyorsvonat délután	4.21	Személyvonat d. u.	3.32
Személysz. tv. d. u.	4.45	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szv. Szolnokról este	9.—
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	6.50
Gyorsvonat délután	12.11	Gyorsvonat reggel	8.08
Soborsinról délután	2.04	Személyvonat d. e.	10.50
Személyvonat d. u.	4.07	Radnáról délután	2.36
Radnára délután	6.35	Gyorsvonat délután	4.06
Gyorsvonat este	7.18	Radnáról vas. és ün. e.	8.13
		Személyvonat este	9.05
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.15	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.59
Szeged felé:		Szeged felől:	
Személyvonat reggel	5.—	Személyvonat reggel	8.35
Vegyesvonat reggel	7.10	Vegyesvonat este	7.06
Személyvonat d. u.	4.11	Személyvonat éjjel	10.33
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.26	Gurahonról sv. reg.	8.03
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat délelőtt	11.—
Gurahonc gszv. d. u.	4.30	Személyvonat este	6.56
		Pankotáról sv. este	9.20

Motormenetek

Arad—Városház és Mezőhegyes között.

Battonya felé reggel 8.04 | Mezőhegyes felől reg. 8.48
Battonya felé d. u. 12.01 | Battonya felől d. e. 11.30
Mezőhegyes felé este 5.29 | Battonya felől d. u. 4.01

Arad—Uj-Szt-Anna—Kétegyháza között.

Kétegyháza felé reg. 6.10 | Kétegyháza felől d. e. 12.—
Kétegyháza felé d. u. 12.35 | Kétegyháza felől este 6.06

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, február 4.

Delítőzsde. Buzakinálát mérsékelt, vételkedv korlátozott. Nyugodt irányzat mellett 20,000 métermázsra került forgalomba, változatlan áron. Egyéb gabonanevek változatlanok. Időjárás derült.

Estítőzsde. Berlin változatlan, Páris 15 magasabb.

Zárulat 12 órakor:

Buza áprilisra	7.87—7.88
Buza októberre	7.86—7.87
Rozs áprilisra	6.56—6.57
Rozs októberre	6.50—6.51
Zab áprilisra	5.50—5.51
Zab októberre	5.50—5.51
Tengeri májusra	5.30—5.31
Tengeri júliusra	5.42—5.43
Repce augusztusra	11.30—11.40

Zárulat 5 órakor:

Buza áprilisra	7.84—7.85
Buza októberre	7.66—7.67
Rozs áprilisra	6.54—6.55
Rozs októberre	—
Zab áprilisra	5.49—5.50
Zab októberre	—
Tengeri májusra	5.29—5.30
Tengeri júliusra	—
Repce augusztusra	11.30—11.40

Zárulat 5 órakor:

Oszták hitelrészvény	666.50
Magyar hitelrészvény	765.50
Leszámitolóbank részvény	460.—
Rima-Murányi vasmű részvény	479.—
Oszták-magyar államvasuti részvény	668.—
Közúti vasút	549.—
Városi villamos vasút részvény	327.50

REGÉNY-CSARNOK.

Az Antikrisztus csodái.

— Regény. —

Írta: Lagerlöf Zelma.

Az Aradi Közlöny-nek fordította:

Chelnoky Viktor.

[60]

(Folytatás.)

II.

Panem et circenses.

Diamantban mutogatnak az utasoknak két palotát, melyek teljesen rombadőltek, anélkül, hogy valaha készen lettek volna. Nagy ablaknyílásaik vannak ivezet nélkül, magas falaik tető nélkül, nagy kapuk, melyek szalmával vannak betömve s deszkával leszegezve. A két palota ott áll egymással szemben, az ut két oldalán, egyformán félsamaradvá, egyformán rommá omolva. Építőállás nincs körülöttük és senki beléjük nem juthat. Mintha csak a galambok számára építettek volna.

Halljátok, mit beszéltek el nekem róluk.

— Mi egy asszony, signora? Az asszony lába olyan kicsi, hogy nyomot se hágy a világon, még átmeleg rajta. A férfi számára az a szony csak árnyék. Kísérje az egész életén át, anélkül, hogy a férfi észrevenné.

Nem sokat lehet kívánni egy asszonytól. Hisz egész nap bezárva kell ülnie, mint a rabnak. Még azt sem tanulhatja meg, hogy hogyan kell megírni rendesen egy szerelmeslevelet. Nem tud teremteni semmit, ami állandó legyen. S ha meghal, nem talál az ember sírját, melyet a keresztjére véssen. Minden asszony egyforma.

Hanem jött egyszer Diamantba egy asszony, aki olyan magasan állt a többi fölött, mint a százesztendő páma a rét fölött. Ezer számra volt a lirája s szórhatta, kiadhatta, vagy megtarthatta, ahogy akarta. Nem félt, hogy meggyűlölik. Eleven csoda volt, a legnagyobb csoda, melyet valaha a két szememmel láttam.

Természetesen nem szicíliai asszony volt, hanem angol. S az első, amit tett, az volt, hogy kibérelte a fogadó egész első emeletét a maga számára. Mi volt ez neki? Egész Diamante sem lett volna elég a számára.

Nem; bizonyára nem volt neki elég egész Diamante. Amint megérkezett, azonnal uralkodni kezdett a városban, mint valami királyné. A szindákó kénytelen volt engedelmessé válni neki. Ez az asszony volt az, aki rávette, hogy állítsanak a piacra kőpadokat. Az ő parancsolatjára történt, hogy a város utcáit mindennap separték!

Mikor egy reggel felébredt, Diamante minden embere ott állt az ajtaja előtt, hogy elki-

sérhesse a kirándulásra. Elhagyták a vargaszöket s a kőfaragó padot, hogy vezetői lehessenek. Az egyik eladta az anyja seiyemruháját, hogy női nyerges vehessen a számára, csak hogy az angol asszony azon nyargalhasson fel a fellegrig, vagy ki Tre Castagniba. A másik eladta a házát, hogy kecsit, lovat vehessen s szon vihesse ki Randazzóba, meg Nicolosiba.

Mind a rabszolgái voltunk. A gyerekek angolul kezdtek koldulni, a szülő ajtajában álló két vak asszony pedig, donna Papa és donna Tura hóféhér fatyvat vetek magukra, hogy megörvendeztessék.

Az asszony körül élet és mozgás keletkezett, kézimunka és ipar felvirult a nyomán.

Aki nem tudott mást tenni, a földet turta, régi cserepet s avut pénzt keresett, hogy az angol asszonynak kínálhassa megvételre. Fénykép-szek jöttek a városba s az ő számára kezdtek dolgozni. Kláriskereskedők s teknősbékahaj árusítók, mintha a földből nőttek volna ki. A Santa Agnese-templom papjai az ő kedvéért kiásattak a földből Dioniziusznak azt a régi színházat, mely a templomuk mögött feküdt. S mindenki, akinek rombadől villája volt, a pincében mozaikok után áskált s plasztikon hirta az angol asszonyságot, hogy menjen el hozzá s nézze meg.

Jártak idegenek azelőtt is Diamantban, de csak jöttek s megint elutaztak és senki sem vergődött ilyen hatalomra. De most majd alig akadt ember a városban, aki nem az angol signorinától várta volna a reménysegei betelését. Még Favara Ugóba is életet tudott önteni. Hiszen tudja, Favara Ugóról beszéltek, arról az ügyvédéről, aki hajszál híján nagy emberré lett, de aztán szerencsétlenül járt s egészen megtörve jött haza. Az angol signora olyan titkárfélek használt. Szüksége volt rá.

Soha nem volt asszony Diamantban, aki annyi üzletet csinált volna, mint ez az angol signora. Ugy számba szökkent, mint a királygyertya tavaszszal. Ma még nem is tudod, hogy van a világon, másnap már ott terpeszkedik a réten.

Nemsokára jóformán nem is lehetett Diamantban sehová menni, hogy ne az angol signora birtokára lépett volna az ember. Osszevászárolt nyaralókat, házakat, mandulafaerdőket, lávamezőket. Az Etnán felelő a szép kilátóponatok az övéi voltak épp úgy, mint a síkság vízibeteg földje. S a városban két nagy palotát kezdett építeni. Azokban akart lakni, hogy onnan kormányozza királyságát.

Soha ember nem fog többé olyan asszonyt látni, mint ez volt. Ez a sok minden sem volt elég neki. Fel akarta venni a harcot a szegénység ellen, ő signor, a szicíliai nyomor ellen! Mit ki nem osztogatott mindennap, mit el nem ajándékozott egy-egy ünnepen! Nagy, ökörvontatárszerek mentek le Cataniába s ruhával, ajándékkal terhelték tértek vissza. A signora felvette a fejébe, hogy abban a városban, ahol ő uralkodik, mindenki ép ruhában járjon.

De hallgassa csak meg, mi lett vele aztán, hogyan végződött a szegénységgel való harca s mi lett végre a királyságával, meg azzal a két palotával.

Itt Diamantban nagy lakomát adott a szegényeknek s a lakoma után színelőadást a görög színházban. Olyan volt ez, mintha valami hajdani császár rendezte volna. Ugyan, ki hallotta valaha, hogy asszonynak ilyen gondolata támadjon?

Meghitt minden szegény embert. Ott volt a szálló lépcsőjén tanyázó két vak asszony s a templom lépcsőjén kúporgó öreg Assunta. Ott volt a postaháznál ácsorgó ember, akinek az álla a bőrfarkasa miatt vörös kendővel van be kötve, ott volt az a félbolond, aki a görög színház vaskapuját nyitogatja. Ott volt minden számhájszár s ott volt a két félkezű testvér, akinek gyermekkorukban rakéta hordta el a kezük fejét, ott volt a talábu katona s ott volt az öreg esztergályos, aki a vénségtől nem tudott dolgozni.

Csodálatos látvány volt, mikor Diamante minden koldusa előmászott az odújából. Ott voltak a sötét utcában fonalat eregető vénasszonyok, ott volt a muzsik, akinek akkora kintornája van, mint egy orgona, ott volt egy Nápolyból való, fiatal kóbor mandolinjátékos is, egy olyan suhanc, aki tele volt minden ördög-séggel. Mind ott voltak a szembajosok, a vénségtől elgyengültek, a hajléktalanok, kik ebéd-

re a sóskát szedik az ut mentén, a közüző utk-paró, aki egy lirát keres egy nap s abból hat gyereket kell eltartania, — mind meg volt hívva s ott volt az ünnepen.

A szegénység állította csatasorba seregét az angol signora ellen. Kinek van akkora serege, mint a szegénységnek? De egy napra azért letudta győzni a signora!

S ha ott legyőzni, leküzdeni valója, szerzett is a győzelemhez eszközöket. Az egész piac tele volt terített szőnyegekkel. A székesegyház fala mellett levő kőpad tele volt boroshordóval. Az egész elhagyott apácakolostort konyhává és éléskamrává alakította át. Az egész diamantei idegen kolóniát fehér kötényű l látta el, hogy azok s o gálják ki a vendégeket. Diamante lakóinak az a része pedig, amelyiknek van mit enni, fel s alá sétált szon a részen s gyönyörködött ebben a látványban.

De mennyi néző volt ott! S micsoda nézők! Még maga a nagy Etna s a ragyogó nap is nézőit szegődött. Néző lett a belső föld vörös hegye, a régi Vulkan templom, mely most már San Pasqualenak van szentelve. S ezek közül pedig egy sem látta még soha jól lakva Diamantot.

Egyik sem gondolt arra, hogy őt magát is mennyire megszépítene, ha úgy nézhetne rájuk az ember, hogy az éhség nem csorog a gyomrában.

Hanem egyre figyeljen!

(Folytatás következik.)

IDEGENEK ARADON.

— Február 3. —

Fehér Kereszt szálloda Brandtner Mici nevelőné Temesvár. — Krebsz Raimund utazó Igló. — Goldschmidt Dénes birtokos Somogy. — Binhitz Gyula magánzó N. Enyed. — Truszkovsky András hivatalnok Kassa. — Fabri Samu bankigazgató Budapest. — Vernits István birtokos Liszabony. — Wellman Ede utazó Bécs. — Goldenblum József kereskedő Lausenu. — Paul Leó kereskedő Páris. — Deutsch Miksa lókereskedő Győr. — Pápai Ignác kereskedő Budapest. — Fränkel Ernő utazó Bécs. — Baró Korb Tivadar birtokos Nagycalmagy. — Diamant Herman utazó Bécs. — Engl Ernő utazó Bécs. — Back Adolf utazó Bécs. — Aczél Márton utazó Budapest. — Eiferman Simon utazó Bécs. — Schönfeld Jakab utazó Bécs.

Központi szálloda. Brachfeld Vilmos utazó Szeged. — Gabos Aliréd utazó Budapest. — Rózsa Imre hivatalnok Gurahonc. — Stern Vilmos utazó Budapest. — Dönt János utazó Bécs. — Krausz Miksa utazó Budapest. — Szombathy Sándor utazó Budapest. — Pereza Izidor utazó Breslau. — Pollinus Emil máv. felügyelő Budapest. — Tisch Lajos tanár Lippa. — Bene Gábor kir. járásbíró Lippa. — Schwarcz János kereskedő Lippa.

Vas szálloda. Stoll József utazó Bécs. — Grünberger Mór utazó Budapest. — Vértési Gyula utazó Budapest. — Singer Gyula utazó Bécs. — Geilinger József utazó Bécs. — Ungar Zsigmond utazó Bécs. — May János utazó Bécs. — Szedlacek Gyula utazó Bécs. — Veczerek János utazó Bécs. — Kohn Jakab utazó Bécs. — Jánosy János birtokos Acsuca. — Gonda Henrik utazó Bécs. — Kohn Jakab utazó Budapest. — Zavatzky Leó utazó Bécs. — Kemény Mór utazó Bécs. — Zádor Gyula utazó Bécs. — Székely Zoltán utazó Bécs. — Goldstein Kálmán utazó Bécs. — Groszman Ignác utazó Bécs.

Nemzeti színház.

Bérlet 123. sz.

Páratlan.

Pénteken, 1904. évi február hó 5 én:

A koldus és királyfi.

Víz operette 3 felvonásban. Mark Twain elbeszélése nyomán írta és zenéjét szerette: Sziklay Kornél.

SZEMÉLYEK:

Edward	Singhoffer V.	Elmina	Répásy G.
Czinóber báró	Polgár S.	Pintye, koldus	Békassy Gy.
Ananasz	Győre Alajos.	Liliom Kató	Pajor Agnes.
Caméleon	Juhász S.	Pszor	Rózsa Lili.
Pupus	Liget V.	Kukorica	Fóti Frida.
Richard lovag	Németh J.	Varju, koldus	Juhai József.

Kezdete este 7 ós fél órakor.

Kiadó raktárhelyiség.
A három király szálloda
 udvari részében levő nagy
raktárhelyiségek

398

f. évi márczius hó 1-től

kiadó k.

Értekezhetni **Dr. Köpi János** ügyvéddel **Aradon.**

Meghívó.

A Pankotai népbank részv. társulat
XXI. évi rendes közgyűlését

folyó hó 14-én, vasárnap d. e. 11 órakor

fogja az intézet helyiségeiben megtartani, melyre a t. cz. részvényes tagok az alapszabályok 59. §-a figyelembe tartása mellett (részvények 24 órával a közgyűlés előtt beadandók) tisztelettel meghívottnak.

Tárgysorozati

1. Jegyzőkönyv hitelesítésére 2 részvényes tag kijelölése.
2. Igazgatóság jelentése a múlt évi eredményről s javaslata a tiszta nyereség miként leendő felosztása iránt.
3. A felügyelő-bizottság jelentése és ennek alapján az igazgatóság és felügyelő-bizottságnak a felmentvény megadása.
4. Egy felügyelő-bizottsági tag lemondása folytán új választás.
5. Netáni indítványok. Az alapszabályok 66. szakaszának figyelembe tartása mellett.

Pankotán, 1904. évi február hó 4-én.

A Pankotai Népbank Részvény Társulat
 Igazgatósága.

399

Sürgős figyelmeztetés!

Üzletünkben feltalálható legfinomabb s valódi

OROSZ-TEA

kilónként 10—36 kor.-ig

mellőzhetővé teszi, hogy ezen cikket Bécs, Trieszt, avagy Hamburgból szerezzük be; mint azt számos tea-fogyasztó háznál eszközlik.

Megrendelés előtt kérjük cégünkönél próbát eszközölni.

Teljes tisztelettel

Vojtek és Weisz.

RUM

legfinomabb minőségekben s igen jutányos árak mellett.

Uj kerék és kocsigyártó üzlet.

ILLÉS SANDOR

kerék és kocsigyártó

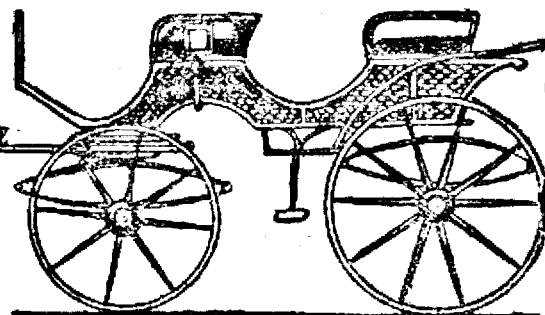
Aradon, Kossuth-utca 2.

Van szerencsém a n. é. helybeli és vidéki közönség becses tudomására hozni, hogy

Aradon,

Kossuth-utca 2. sz. a.

egy a mai igényeknek megfelelő és kitűnő munka erővel berendezett

kerék- és kocsigyártó-üzletet nyitottam.

Készítek minden a szakmamba vágó famunkákat a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig úgy új és javítási munkákat, jutányos árak és leg-szolidabb kivitelben.

Súlyt fektetve arra, hogy messzire menő szakismeretemet hosszú éveken át külföldön é. p. Hamburg, frankfurt a/m. Karlsruhe és Bécsben a Lohner-féle cs. és ktr. udvari szállítók kocsis gyárában szerezttem, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy t. megrendelőim kívánatainak minden tekintetben eleget tehessek.

A n. é. közönség szíves partfogását kérve,

391

maradok kiváló tisztelettel

Illés Sándor, kocsigyártó.

Uj kerék és kocsigyártó üzlet.

Arad szab. kir. város polgármesterétől.

322—1904 pm.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré teszem, miszerint a m. kir. földmivelségi miniszternek 105921—1903. szám alatt kiadott rendelete szerint, eleven hasznos vadakat, valamint

hasznos vadak tojásait külföldre csakis földmivelségi miniszteri engedéllyel s az annak alapján általam kiállítandó igazolvánnyal szabad szállítani. Az ellen vétők kihágást követnek el s szigoruan büntetendők.

Arad, 1904. évi január hó 21-én.

Institoris, s. k.
 polgármester.

Nagy lelkesedéssel

és elismerőleg nyilatkoznak a **theafogyasztók, a Sultán rum és a Sultán thea** keverékekkel készített élvezetes italról.

Sultán Rum,

mely a theának rendkívül kellemes és finom zamatot kölcsönöz. Ára egy fél literes üvegnek **80 kr.**, 1 literes üvegnek **1 frt 50 kr.**

Sultán Thea,

mely ötféle legjobb fajta keverékből áll. Ára: 1 deka **10 kr.**, $\frac{1}{8}$ kiló **1 frt**, $\frac{1}{4}$ kiló **2 frt.**

Tyukszem és szemölcs ellen

eddig páratlanul áll a híres és egyedüli biztos szer, a **Hajós-féle**

ANAGALLIN.

Egy üvegnek az ára **35 kr.**

182

Fenti szerek kizárólag kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertárában az Isteni Gondviseléshez

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

APRÓ HIRDETESEK.

Csendes társat

keresek 2000 forint (tőkével), 300 forint évi haszon és a tőke biztossítottatik. — Czim a kiadóhivatalban. 386

Egy teljesen jó karban levő két lőerejű

Gáz-motor,

amely most is üzemben van, méltányos áron eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Woltzer János toll.

Woltzer János
tollgyártó

Nikkelezett acélból.

Kapható: Ingvaz L. és Fiaival.
Telefon 57.

Kiadó lakások.

Batthyány-utca 31. sz. házban egy kisebb és egy nagyobb utcái földszintes lakás fürdőszobával május 1-től kiadó. 394

Egy 3 szobás utcái lakás

előszoba, konyha, cselédszoba, külön pincze és padlással, május hó 1-re kiadó. Arad, Kápolna-utca 6. b. szám alatt. 396

Kiadó üzlethelyiségek

Salacz-utca Solymos házban, egy nagyobb és egy kisebb üzlethelyiség jutányos áron kiadó. A nagyobb helyiség melyben jelenleg szabó üzlet van május 1-től a kisebbik helyiség pedig azonnal. 395

Keresek

oly egyént, ki készpénzét, legkevesebb huszezer koronát, ipari vállalatba fektetné, illetve kölcsönt adna 8 százalékos kamattal. A kölcsön 10 évre szükséges, mikor is készpénzben visszafizetetik, a kölcsön kívánatra az ipari munkára és annak ingatlanjaira bekebelezhető első helyre. Ajánlatokat kérek 8 százalékos felirással e lap kiadóhivatalához teljes címmel ellátva. 397

Azon nemes szívű urat

ki vasárnap este a színház során egy forintot nyújtott át barna leányának, kéri írjon e lap kiadóhivatalában „Viola” czimre. 400

Arad sz. kir. város polgármesterétől.

458—1904. pm.

Hirdetmény.

A debreceni-fehértemplomi és kis-zombor-aradi állami utak törzskönyvezéséhez szükséges utelhatárolás a m. kir. államépítészeti hivatal által február hó 3., 4., 5. és 6-án fog megtartatni.

Erről az érdekelteket értesitem. Arad, 1904. évi január 29-én.

Varjassy Lajos, s. k. h. polgármester.

Alkalmi bevásárlási forrás.

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész

ARAD, TEMPLOM-UTCA

Minorita-palota.

Arany-, ezüst- és zálogjegyek megvételnek. 92

Kutakat épít, mélyít és fur

Licsmann József

kutmester 95

Arad, Wesselényi-utca 36. sz.

Különlegesség

hegyi sziklákban is.

Narancs és citrom

ajánlat!

1 láda 300 db narancs ára 8.— K
1 „ 200 „ „ „ 7.50 „
1 „ 360 „ „ „ 7.50 „
1 „ 160 „ „ „ 9.— „
1 „ — citrom „ 8.— „

Vidéki megrendelés azonnal elintéztetik.

Tisztelettel 370

Zelekuntyán György

déligyümölcs kereskedő

Aradon, Szabadság-tér 20. sz.

ALAPITTA TOTT 1890.

Augenstein K. Alajos

házasságközvetítő intézete

Budapest. VII., Wesselényi-utca 54. szám.

Közvetít házasságokat biztos sikerrel 6 hét alatt. Eddig több ezer házasság sikerült. — Válaszbélyeg.

ALAPITTA TOTT 1890.

Közvetítési díjat nem számítok.

Elsőrangú pénzügyi képviselőként azon megbízással vettem át, hogy a tisztelt felektől, kik kölcsönért, bizalommal hozzám fordulnak, közvetítési vagy becslési díj sem általam, sem pedig az intézet által, nem lesz felszámítva.

AJÁNLOK

földbirtokra, házakra

városi jó fekvésű, biztos bérjövödelmet hozó

törlesztéses kölcsön nyerhető következő feltételek mellett:

4% kamatra, 50 évi törlesztésre	40% „ „
4 1/2% „ „	35 „ „
4 3/4% „ „	30 „ „
5% „ „	25 „ „

A tőke kamatfizetéssel együtt félévi részletekben törlesztetik.

A kölcsön készpénzben fizettetik ki.

Magasabb kamatu kölcsönök convertáltak. Ki és betáblázási költségeket kívánatra előlegezem. Kölcsönajánlatokat elfogad s minden felvilágosítással készséggel szolgál

Berger József

irodája 161

Arad, Andrassy-tér 8. sz., a Minorita templommal szemben.

Közvetítési díjat nem számítok

Nagy

arany-, ezüst- és ékszer-javitó műhely!

A n. é. közönség becses tudomására hozom, hogy az eddig Bonts-házban létezett Papp Kálmán utóda-féle

arany- és ezüst-műhelyemet

Forray- és Rövid-utca sarok

(Hajek-féle öveg-udvarba)

helyeztem át,

és mint eddig, úgy ezentúl is mindenemű javításokat olcsón és pontosan eszközök, valamint régi törött arany és ezüstnemű legmagasabb árért veszek vagy újra átalakítok. 53

A n. é. közönség becses bizalmát továbbra is kérem, tisztelettel

Papp Kálmán utóda.

Erkély-lakás kiadó.

Szt.-Pál-utca 3-ik sz.

Rédl-féle sarokházban

az emeleten egy szép 3 utcái szoba és kellő mellékkeiységekből álló

erkély-lakás

f. évi május 1-től

kiadó.

Bővebbet ugyanott a ház-mesternél. 375

M. kir. szabadalmazott

Tüzi fecskendők

és hozzávaló mindennemű tömlők (csövek)

Községeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működésért 3 évi jótállás (ingyen javítás).

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gumi csövek gyári áron. A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, ezáltal a szivattyu nem remlik és a bort nem ronthatja a gépezet jó működéseért 3 évi jótállás, ingyen javítás.

Kutak

a hozzávaló csövekkel gyári áron

Hönig Frigyes

harangöntőnél 85

Arad, Rákoczy-utca 28. sz.

Mindennemű javítások elfogadtnak.